

Šiame numery

KAIP SU TAIS MŪSŲ VARDAIS?
NĖRA NIEKO BLOGO PSISKAITYTI —
V. BAGDANAVICIUS, MIC, ATSAKO
DR. G. VALANČIUI
APIE LITERATŪRĄ, KRITIKĄ IR ISTORIJĄ —
ALOYZO BARONO LAISKAS RECENZENTUL
GIORGIOSEFERIS EILERASČIAI
NIJOLĖS JANKUTĖS NOVELĖ
AR RASYTOJO DOSTOJEVSKIO LIETUVIŠKA
KILME NESIDOMĖTA?
NAUJI LEDINIAI
KULTŪRINĖ KRONIKA
FILMŲ ĮVAIRUMAI
SPYGLIAI IR DYGLIAI

Atsakymas dr. G. Valančiui

VYT. BAGDANAVICIUS, MIC

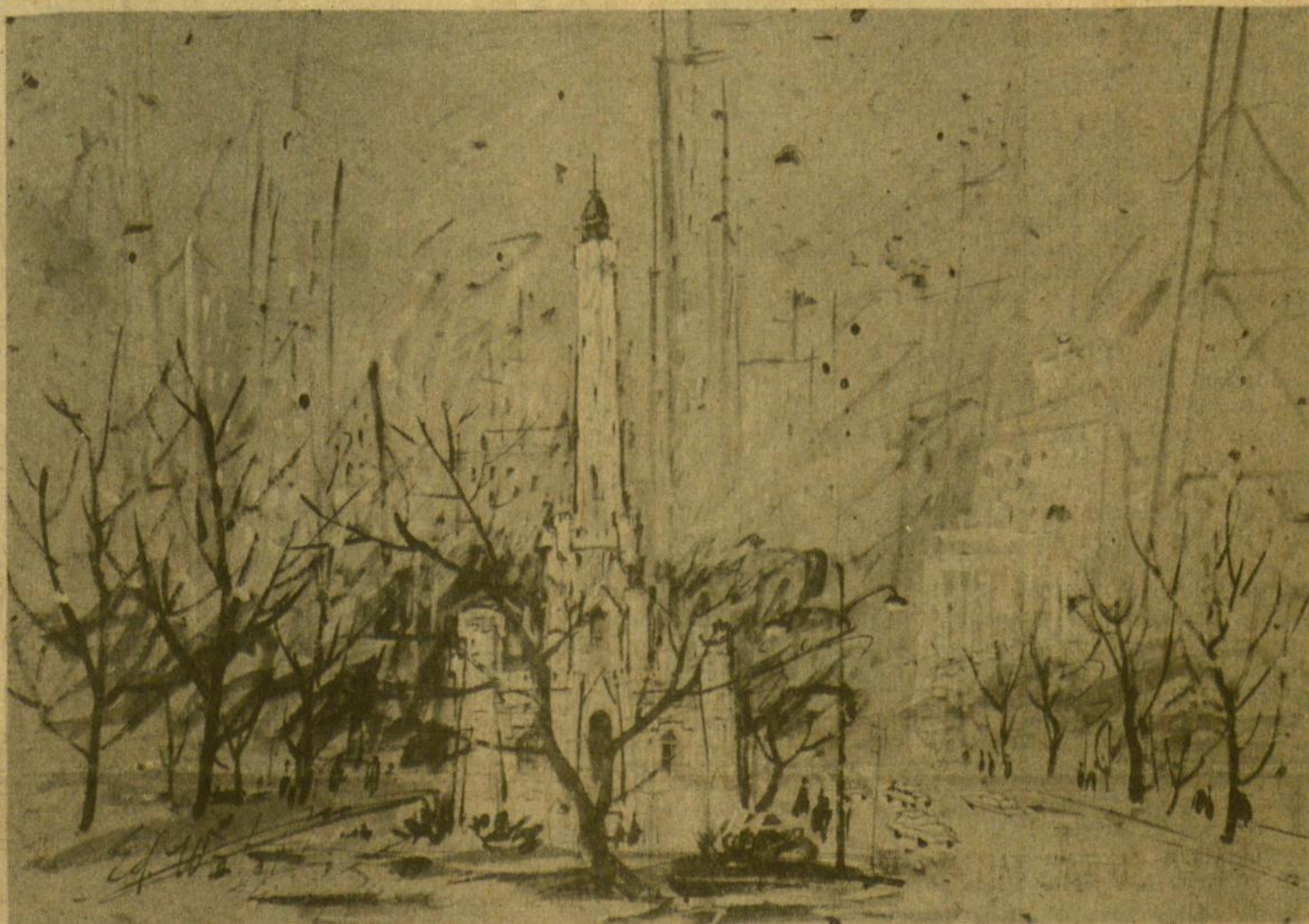
Popiežiaus neklaidingumo klausimas

Žinoma, nėra nieko blogo paskaityti vieną kitą protestantišką knygą. Jų yra gerų. Tačiau ne visais klausimais jos yra lygiai rekomenduotinos. Viena iš tokių sričių, kurioje protestantai autoriai neparodo platesnio susiorientavimo, yra popiežiaus neklaidingumo klausimas. Šioje problemoje jie iš seno laikosi neigiamo nusistatymo, kuris kliudo jiems pasiekti gilesnės įžvalgos.

Tiesa, šis klausimas šiandien yra pasidaręs labai gyvas ir pas katalikus autorius. Tačiau jis kyla ne tiek principinėje plotmėje, kiek pritaikymo plotmėje. Šiandieninėse teologinėse diskusijose, kurios taip gyvai kliba po II Vatikano susirinkimo, vienas dalykas yra labai teigiamas, palyginus su 16 šimtmečio diskusijomis, kad visi geriau supranta Bažnyčios vienybės reikimą. Kai protestantizmo atsiradimo laikais visi ėjo į periferijas, norėdami skirtis, tai šiandien, priešingai, visi nori vienytis. Net kraštutiniški autoriai nekovoja prieš Bažnyčios vienybę, bet nori ją padaryti visiems labiau prieinamą.

Dėl to ir popiežiaus neklaidingumo klausimas šiandien stovi geresnėje pozicijoje, negu, pavyzdžiui, žiūrint, atrodo. Ne šiandien, nei anksčiau niekas nemanė, kad popiežius negal' nusikalsti, ar kad kiekvienas jo sprendimas ar jo įstaigų patvirtinimas yra neklaidingas. Popiežiaus neklaidingumas yra labai ribota tiesa, tačiau ji jokiu būdu nėra nei silpna, nei neapginama pozicija, kaip mano dr. G. Valančius.

I popiežiaus neklaidingumo tiesą patartina eiti iš Bažnyčios neklaidingumo pusės. Visi, neišskiriant protestantų, sutinka, kad Bažnyčia yra neklaidinga savo pagrindine žmogaus išga-

Edvardas Valaitis Paminklinis Chicago Vandens bokštas (Water Tower), vienintelis pastatas miesto centre, išlikęs po 1871 m. gaisro. Šiandien spalio mėn. 8 d. sukanka 100 metų nuo didžiojo Chicago miesto gaisro, kada sudegė visas Chicago miesto centras. Miestas nelaimės šimtmetinę sukaktį mini įvairiomis parodomis, koncertais ir kitokiais rengimais bei susibūrimais.

KAIP SU TAIS MŪSŲ VARDAIS?

Idomu pasklaidyti kurio nors didmiesčio telefonų knygą. Taip ryškiai iš jos pamatome, kokia įvairiatautė yra Amerika. Tai ne tik Jungtinės Valstybės, bet ir tikros Jungtinės Tautos. Tiesa, daugelis įvairiatautėčių pavardžių yra jau daugiau ar mažiau suanglintos ir ne visada lengvai beatpažįstamos (pvz. kad ir šios lietuviškos pavardės: Yuskavage - Juškevičius, Yuravage - Jurevičius, O'Britis - Abraitis, Unitas - Jonaitis), bet nemaža dalis tebėra nepakeistų. Randame jų tarpe ir apščių lietuviškų pavardžių. Netgi žymiai daugiau, kaip būtume galėję spręsti iš to, kiek lietuvių matome lietuviškame to miesto gyvenime (jau nekalbame, lietuviškoje veikloje) ar net kiek jų yra lietuviškų (ar jau tik tariamai lietuviškų) parapijų sąrašuose. Ir nusišvelnia kažkokia neįauki nuotaika, lyg lankytumeisi Chicagoje šv. Kazimiero ar Tautinės kapinės, kur tiek daug gražių lietuviškų pavardžių... antkapuose.

Apie pavardes betgi gal kurį kitą kartą, o dabar norėtusi pateikti kelias mintis apie vardus, arba, kaip dabar ir patys lietuviai jau ne kartą pasako, apie pirmuosius vardus. Įvairių tautybių vardai dar dažniau suanglinti, kaip pavardės. Vis dėlto, daugelis tebeįvairiatautės savos vardo formas. Štai telefonų knygoje, kurią turiu po ranka, randu šiuos italų vardus - Alfonso, Antonio, Alessandro, Domenico, Emilio, Gaetano, Vincenzo...; lenkų - Andrzej, Bronislaw, Jerzy, Kazimierz, Kazimiera, Stanislaw, Tadeusz...; ukrainiečių - Dmytro, Fedir, Mychajlo, Mykola, Petro, Włodomyr...; graikų - Dimitrios, Christodoulos, Evangelos, Konstantinos, Kostas, Kyrikos, Georgios...; vengrų - Gyula, Sandor, Zoltan...

Panašus nevienodumas matomas ir lietuvių varduose. Vieną vartoja angliškas vardų formas: John, Joseph, Anthony, Peter, George...; kiti (beveik tik iš pokarinių ateivių tarpo) pasirašinėja Jonais, Juozais, Antanais, Petrais, ir Janus vadindavome (ir rašydavome) Jonais, Josifus, Jozefus ir Juzefus - Juozais, ir t.t. Ir čia Amerikoje lietuviai, mokykloje draugų ir įmonėje bendradarbių vadinami Joe, Tony ar John, prie tu vardų pripranta ir juos vartoja patys, lietuviškus vardus palikdami tik savo lietuviškai aplinkai. Vis dėlto, kadangi amerikietiškoji visuomenė savo pagrindu yra įvairiatautė, daugelis lietuvių jaučia esant prasminga oficialiai vartoti lietuviškas savo vardų formas; ypač dabar, kai Amerikoje vis labiau pabrėžiama etninių tradicijų išlaikymo reikšmė, ir, smerkiant visokeriopą diskriminaciją, drauge nuvertinama senoji "melting pot" teorija.

Šalia paprasto vardų vertimo anglų kalbon ne kartą pasitaiko (ypač tai buvo senesniojoje išėvijoje) vardų pakeitimas populiariais amerikietiškoje visuomenėje vardais. Ir taip Kazimieras ar Kazys tapo Charles (faktiškai tai juk mūsų Karolis), Vincentas ar Vincas - William, Česlovas ar Česys - Chester, Vladislavas ar Vladas - Walter, Bronius - Bruno, Sekdami lenkų emigrantų pavyzdžiu, lietuvių Stasiai savo vardą dažnai pakeitė į Stanley, nors tas germaniškas vardas nieko bendro, išskyrus panašiai skambantį pirmąjį skie-

(Nukelta į 2 psl.)

NĖRA NIEKO BLOGO PASKAITYTI

nymo linija. Jei to nebūtų, niekam nebūtų prasmės tikėtis iš Bažnyčios išganymo, t. y. pilnu tinio žmogaus įprasminimo. Popiežiaus neklaidingumas yra šis Bažnyčios neklaidingumo atstovas ir nešėjas. Šis neklaidingumas yra labai apribotas. Jis nėra kaip kokia ABM mašina, kuri, paspaudus atitinkamą mygtuką, visada duotų neklaidingą atsakymą. Tačiau lygiai neteisinga manyti, kad neklaidingumo Bažnyčioje visiškai nėra. Paneigus, tačiau, neklaidingumo dovaną popiežiui, faktiškai reikėtų beveik, kaip jo sunaikinti Bažnyčioje. Visuotinis

Bažnyčios susirinkimas, kuris yra kitas to neklaidingumo nešėjas, nėra įmanomas turėti kiekvienu laiku.

Paprastai popiežiaus neklaidingumas yra puolamas, remiantis kai kuriais netiksliais ar nepilniais ar negerai supraisais jo patvarkymais. Tačiau šitokių kelių sukritikuotas neklaidingumas sukritikuoti ir pačią Bažnyčią. Ir joje yra įvairių klaidų. Negana to, šitokių kelių būtų galima sukritikuoti ir Kristų, nes ir jis savo gyvenime turėjo nepasisekimų, ne supratimų ir ne viskas vyko pagal jo norą.

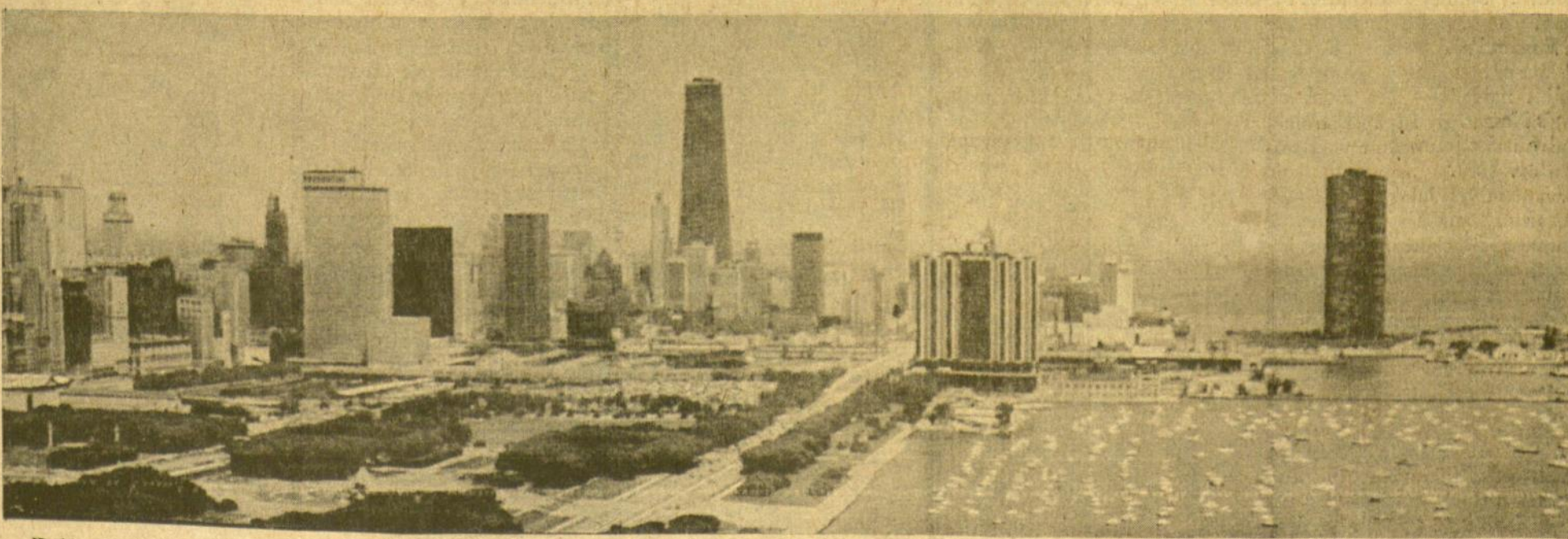
Papiežiaus neklaidingumas yra nemaža paslaptis ir net problema žmonijos gyvenime. Tačiau, norint ją suprasti, reikia į ją gilintis, o ne paprastai ją neigti. Net Niebuhr, kurį mėgsta dr. Valančius cituoti, kalbėdamasis su kat. kun. P. Granfield savo gyvenimo pabaigoje yra šitaip išsireiškęs apie Bažnyčios vienybę. "Bažnyčia pasielgtų kvailai, panaikindama šį vienybės įrankį". Ir apie savo ankstesnės katalikybės kritikas jis pasakė: "Aš apgailestauju savo polemikos pobūdį su katalikybe".

Rojaus koncepcijos klausimas
 Dr. G. Valančius savo straipsnyje

nyje "Žaltys, obuolys ir Judas" iškelia visą eilę drąsių ir vertų dėmesio minčių. Jis skaito religines knygas ir mąsto apie tai, ką skaito. Tačiau ne visos jo mintys yra be kritikos priimtinos. Taip pvz. jis, skaitydamas R. Niebuhr'o raštus, randa mintį, kad krikščionys teologai per 19 šimtmečių neįstengė susikurti prarasto rojaus priimtinos koncepcijos; kad ligi šiol nėra sistemingos nuodėmės teologijos.

Stebėtina, kad Niebuhr galėjo šitaip rašyti ir dar Valančius klaidinti. Juk praktiškai nėra

(Nukelta į 2 psl.)

Kadaise iš pelenų pakilusi šiandieninė Chicago, miestas su erdviais parkais, modernia architektūra, muziejais ir jachtų priplaukomis prie mėlynojo Michigano ežero kranto.

NĖRA NIEKO BLOGO PASKAITYTI

(Atkelta iš 1 psl.)

teologo nei moralisto, kuris savo teologinių ar dorinių svartytųjų nebūtų pradėjęs nuo pirmųjų Sv. Rašto perskyrimų analizavimo.

Ivairiais metodais ir įvairiais atžvilgiais šios studijos buvo atliekamos. Sv. Rašto tyrinėtojai paskutiniame šimtmečiuje yra atlikę labai modernias ir labai kruopščias kalbines šių perskyrimų studijas. Atrodo, kad jų darbas yra baigtas, ir šiuo metodu vargiai ar ko naujo bus pasakyta. Panašiu rūpestingumu yra atliktos ir šių perskyrimų literatūrinės formos studijos (nustatant, kokio žanro šie pasakojimai yra). O teologinės išvados, plaukiančios iš šių pasakojimų, yra visų teologinių studijų pagrindu. Taip pat dorovės studijos, besirūpinančios išaiškinti žmogaus kaltės tragiką, čia pradeda savo darbą.

Dėl to nežinia, ko Niebuhr ir dr. Valančius dar nori. Jei jie du nori kokios meninės rojaus rekonstrukcijos, tai būtų ne teologų, bet menininkų uždavinys, ir religinės reikšmės jam netektų skirti.

Greičiausiai jie nori rojaus epizodo labiau antropologinės ir etnologinės analizės. Jos uždavinys būtų nustatyti, kokiam žmonijos kultūros istorijos tarpsniui šie pasakojimai priklauso savo kultūriniais domėnais. Tai būtų teisėtus uždavinius, kurs, gal būt, galės būti padarytas, pritaikant kritiškus etnologijos metodus. Jie galės taip pat prisidėti prie Sv. Rašto studijų, kaip prie jų prisidėjo kalbiniai ir literatūriniai metodai. Tačiau iš anksto tenka pasakyti, kad šitokių metodų pagilintos studijos bus įdomios kultūros ir religijos istorijos požiūriu, bet vargiai ar jos ką labai naujo duos teologiniui ar doriniui požiūriu. Nes šiais atžvilgiais šie perskyrimai yra išsamiai apdoroti.

Ar moteris rojuje pažeminta?

Kad dr. ui Valančius labiau rūpi kultūros istorijos momentai, kai jis studijuoja pirmuosius Sv. Rašto perskyrimus, matyti iš to, kad jis rojaus pasakojimą laiko nepalankiai nusiteikusių moters atžvilgiu. Į moters išvedimą iš vyro dr. Valančius žiūri kaip į įrodymą, kad ji yra subordinuota vyrui.

Būtų dar suprantama, jeigu šio pasakojimo autoriaus antifeminizmą dr. Valančius grįstų

tuo, kad moteris čia yra pristatoma kaip pirminė nuodėmės istorijoje, tačiau vargiai ar galima moters pažeminimą įžūrėti jos sukūrimo iš vyro. Iš viso šių perskyrimų studijose mes neturime būti per daug daiktaiški. Pagrindinė mintis, kurią teologai išskaito iš šio pasakojimo yra ne moters žemumas, bet jos nepaprastai tamprus ryšys su vyru. Dr. Valančius, kuris labai giliai supranta lytiškai orientuotą moters prigimtį, turėtų pirmasis suprasti, kad šiuo epizodu yra liudijama tiesiog fizinis moters artumas vyrui, o ne jos pažeminimas. Vyras ir moteris, einant šio pasakojimo

Žymus amerikiečių protestantų teologas Reinhold Niebuhr, miręs š. m. birželio 1 d. Jo teologinės mintys liečia ir mūsų laikraščio puslapiuose diskutuojamas veda kun. Vyt. Bagdavičius, MIC, ir dr. G. Valančius.

mintimi, giliai kūniškai priklausomas vienas kitam.

Yra žinoma Graikų legenda iš klasikinių laikų, kurią žinojo Platonas, kad vyro ir žmonos sukūrimas įvyko jų padalinimo būdu. Žmogus, einant ta legenda, pradžioje buvo vienas asmuo abiejų lyčių. Tik kai jis pradėjo maištauti prieš Dievą, jis buvo padalytas; tokiu būdu buvo panaikintas jo pavojingumas Dievui.

Čia yra panašus vyro ir moters kilmės glaudumas; tik tuo jis skiriasi nuo rojaus pasakojimo.

mo, kad rojaus pasakojime lyčių prieštąj nesudaro jokia nuodėmė. Ir krikščioniškoji teologija rūpestingai vengia suplakti lyčių atsiradimą su nuodėme. Tačiau jis iš graikiškos ir manichejiškos galvosenos čia kartais neteisėtai įsibrauna.

Didingas ir nuodėmingas žmogus

Labai vertingos yra dr. Valančiaus išvalgos, kai jis kalba apie pirminio žmogaus vertingumą ir apie jo nusikaltimo pobūdį.

I pirminį žmogų dr. Valančius žiūri kaip į žmogų - angelą. Tokiu būdu jis labai skiriasi nuo šiandien populiarių pažiūrų, kurios į žmonijos pradžią nori įžūrėti kaip į kažką labai menko ir nevertingo, iš ko tik ilgai išsivystė tobulesnis žmogus.

Pirminio žmogaus tragikos klausimu dr. Valančius atsiskiria nuo Niebuhr, kuris nesugeba rasti rojuje nuodėmės. Dr. Valančiui aišku, kad, vienaip ar kitaip, žmogus išėjo į atvirą kovą su Dievu. Ir šiame klausime tenka paaiškinti dr. Valančių ir nemanyti, kad didis žmogus, jau tuo pačiu negali turėti jokios atsakomybės ir dėl to nuodėmės. Jeigu žmogus nėra Dievas ir jeigu šalia jo yra Dievas, tai jis jau pačiu savo būvimu žmogų riboja. Uždraudimas vaisiaus nuo vieno ar kito medžio rojuje yra tik simbolinė išraiška gilių metafizinių tiesos, kad Dievas yra. Nėra nesuprantama, kad didis žmogus panorėjo būti dar didesnis ir apsieiti be Dievo. Daug prasmės turi gundymo žodžiai, užrašyti Sv. Rašte, kad žmogus, nepaklausęs Dievo, pats pasidarys kaip Dievas. Dr. Valančius šitokių būdu įžvelgia nusikaltantį žmogaus velniškumą.

Turint tai prieš akis, darosi suprantama, kad ir žmogaus gyvuliškas nuodėmės dr. Valančius žiūri kaip į tokį žmogaus nupuolimą, kurs jį, tiesa, pažemina, be kuris tiesiogiai jį velnišku nepadaro, nors netiesiogiai palengvina ir šį paskutinį puolimą.

Tik be reikalo dr. Valančius mano, kad jis šiomis savo pažiūromis skiriasi nuo krikščioniškos tradicijos. Autentiška krikščioniška nuodėmės teologija tokia ir yra.

Dr. Valančius padaro plačią Judo ir Kaino nuodėmių įžvalgą, išskeldamas jų nusikaltimo

El Greco

Mergelės Marijos dangun paėmimas
Paveikslas Chicago Meno institute

visuomeninį pobūdį. Visai teisingai jis pastebi, kad šios nuodėmės jau nėra vien gyvuliškos žmogaus nuodėmės, bet pasižymi ir savo velniškumu. Nusikreipdamas prieš žmogaus teisę, jos tuo pačiu nusikaltas ir Dievui. Nuo paprasto gingumo per sukta kitų žmonių pavergimą eina kelias į praktišką bedievybę. Tik nereiktų sakyti, kad šitaip nupuolusiam žmogui jau nėra išsigelbėjimo. Joks žmogus nėra galutinai velniškas, kol jis gyvena laike. Šitokio žmogaus išgelbėjimo stebuklas yra galimas.

Skirtingos lyčių moralės klausimas

Dr. Valančius nori įrodyti, kad tiek Senojo Testamento tradicijoje, tiek krikščionijoje moteris yra diskriminuojama. Jis mini visą eilę neteisėtų Sen. Testamento moterysčių, kuriose vyras yra laikomas garbingu, o moteris mi-

nima be respekto.

Reiktų plačių visų aplinkybių studijų, kad būtų galima į čia iškeltą klausimą patenkinamai atsakyti. Tiesa, kad žydų kultūra yra būdinga vyriška kultūra, kuria remiasi jų monoteizmas. Bet taipgi yra žinoma, kad politeistinės tendencijos, kurios niekada nesiliovė brautis į Palestiną,ėjo su būdinga moteriška kultūra. Jeigu yra atkreipiamas dėmesys į šią aplinkybę, daugelis panašių klausimų paaiškėja. Reikia taip pat nepraleisti iš akių, kad tais laikais moteriškos kultūros nebeatstovavo vieno vyro ir vienos moters moterystėms. Dėl to žydų karalių daugpatystė yra tampa siejama su jų neišlikimybė monoteizmu.

Tai yra tik viena kita prosvaitė aiškinti tiems atvejams, kuriuos dr. Valančius iškelia. Jis patys teisingai pastebi, kad, nepaisant šių iškrypimų žydų tautoje, vis tiek tie žmonės nenuėjo,

kai jis sako, "į žmogaus velnio būseną".

Vargiai ar yra pagrindo dr. Valančiui sakyti, kad čia moteris buvo diskriminuojama. Jeigu neteisėta žmona buvo, pasak dr. Valančiaus, negerbiama, tai reiškia, kad ir moteriai buvo stotomai labai aukšti doriniai reikalavimai.

Nors žydų kultūra yra vyriškos krypties, tačiau čia netrūksta ir moterų, vaidinusių reikšmingą vaidmenį. Per mažai pvz. yra žinoma pranašė Debora, kuri suorganizavo žydus kovai su kananiečiais, davė jiems vadą ir jo pergale apgiedojo savo giesmėje (pal. Teisėjų kn. 5 persk.).

Tik paskutiniu metu žydai susidomėjo šia asmenybe ir sėmėsi iš jos įkvėpimo net operai.

Jeigu Senasis Testamentas yra kartais atlaidsus svetimoteriaujantiems vyrams, tai jis būna atlaidsus ir šios rūšies moterims. Jo pavyzdį galima rasti vad. Jericho ištvirkėlyje. Raaboje, kuri ne tik padėjo žydams užimti Jerichą, bet reikšėsi ir kaip Viešpaties pranašė (pal. Jos 2 persk.). Mes neturime praleisti iš akių fakto, kas visuose Art. Rytuose prostitucija patriarchų laikais ir vėliau buvo vieša, net religinė institucija. Dėl to žydams kova su ja buvo labai sunki. Tačiau

(Nukelta į 5 pusl.)

DR. G. K. BOBELIS
DR. B. B. SEITON
INKSTŲ IR SLAPUMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Tel. 695-0533
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Route 58 — Elgin, Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 588-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv., 1 iki 7 popiet;
antr., penkt., 1-5, treč. ir šešt. tik
sustatara.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir
ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penktad.
10-4; šeštad. nuo 9 val. ryto
iki 11 val. ryto — tik susitarima.

Ofs. 735-4477 Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EJSIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
(32 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei ne
atsiliepi, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso Tel. PR 8-2220
Namų — rezid. — PROSPECT 8-9081
DR. JANINA JAKSEVIČIUS
JOKSA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.
nuo 12 iki 3 val. ir nuo 6 iki 8
val. vak. šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
VAL: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6
iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta
Ofiso ir buto tel. OLYMPIC 2-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir
šeštad. tik susitarus.

DR. ALG. KAVALIŲNAS
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO
SPECIALYBĖ
5540 South Pulaski Road
Skambinti — 585-2525
Telef. veiklia 24 val.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8
val. vak., šeštad. 12-2 val. p. p. ir
trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketv. ir penkt.
nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo
6-8 val. vakare. Trečiad. nuo
11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštad.
11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

Tel. ofiso ir buto OLYMPIC 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
išskyrus trečiadienį
šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

Perskaite "Draugą", duokite jį kitiems pasiskaityti.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71st ir Campbell Ave. kampas)
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.
nuo 8 val. popiet iki 7 val. vak.
Ketvirtad. ir šeštad. nuo 9 val. ryto
iki 11 val. ryto — tik susitarus.

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis, Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta tree

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
Valandos tik pagal susitarimą.
Trečiadieniais uždaryta

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Tel. 737-2290: ofiso ir rezidencijos
Pirma liguonius tikrai susitarus —
(By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostatos
CHIRURGIJA
2656 West 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet
ir ketvirtad. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2880; Rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso Tel. REliance 5-4410
Rez. GTOvehill 6-0617
valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val
iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.
antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p.
ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-3 v. v. penktad. 10-12
ryto, 2 iki 3 val. vak. šeštad. 1 iki
4 val. vak. Treč. ir sekm. uždaryta.
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez., 2652 W. 59th St.
Tel. PROSPECT 8-1223
Ofiso val.: pirm., antr., treč. ir
penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8
v. v. šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu
laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirminėje liguonius tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Tel. PROSPECT 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val.: pirm., antrad., ketv. 6-8 val.
vak. penkt. ir šeštad. 2-4 popiet
ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-0446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141 Namų 636-4850
Val.: pirm., antr., ketv. 2-6 ir 6-8,
penkt. 2-6. Šešt. pagal susitarimą.

Kertinė Parastė

(Atkelta iš 1 psl.)

menį, neturi su slaviškuoju Stanislovu. ("Stanley is also used, by Poles who have been naturalized in England and America, for Stanislaus or Stanislas, a particularly Polish name" — The Book of Boy's Names. By Linwood Sleight and Charles Johnson. New York, 1962, p. 248).

Lietuvių tautiniai vardai, aišku, neturi anglišku atitikmenų, tad ir negali būti angliškai išversti, o tik pakeisti kitais, daugiau ar mažiau panašiais skambinčiais vardais. Ir taip Vytautas ar Vytas dažnam virto Victor, Rimantas ar Rimas — Raymond, Saulius sutrumpėjo į bibliškąjį Saul, Birutė į Ruth ir t.t.

Atsiskant amerikietiškoje vartosenoje tautinio vardo, jo vieton ne kartą paimamas antrasis (krikščioniškas) turimas vardas. Ir taip atsiranda eilė, pasakytume, dvilypių žmonių: lietuviškoje visuomenėje jie lieka Algimant-

tais ar Algiais, Gediminais, Arvydais, Kestučiais, Rimais, Vytautais, Vyteniais ir t.t., bet amerikiečiams jie jau tik John, Joseph, yra patogiau, betgi bent kai kuriais atvejais negalime nenujausti ir tam tikrų menkavertiškumo komplekso apraiškų: lietuviški vardai kai kam pasirodo lyg menkesni svetimoje visuomenėje, tad ir vengtini.

Tad tuo maloniau, kad, antra vertus, daugelis pasilaiko lietuviškus tautinius vardus ir nemato reikalo juos pakeisti "patogesniais" angliškais. Ypač jei tie asmenys yra daugiau eksponuoti mokslo, politikos ar kitose Amerikos viešojo gyvenimo srityse ir jiems dėl neįprasto amerikiečiams vardo gali būti sunkiau ir kebliau apsispręsti, kaip tam, kurio vardą žino tik keli tos pačios gatvės kaimynai, keli bendradarbiai įmonėje ar įstaigoje ir dar laiškanešys.

Niveliuojanti amerikietiškos visuomenės įtaka ir tautinės pa-

reigos jausmas lietuviškai bendruomenei išeivio sąmonėje ne kartą net ir aštrokai susikerta.

Kaip nelengvai, kartais net ir skaudžiai, tokią apsisprendimo problemą išgyvena jaunas akademikas, vaizdžiai išryškino dr. R. Šilbajoris, Ohio valstybinio universiteto profesorius, Lituistikos Instituto suvažiavimo metu skaitytoje paskaitoje, puikiai literatūriškai sustilizuotoje, įtaigia emocija nuspulvintoje ir taiklia humoru paastrintoje (jos santrauka išsp. "Draugo" kultūriniam priede, 1971.VI.26). Džiugu, kad pats dr. Šilbajoris ne tik surado tinkamą lietuvišką kelią, bet ir pasilaikė savo gražų lietuvišką Rimvydo vardą.

Neperseniai "Drauge" (1971.VIII.26) teko skaityti straipsnį apie Meksikon paskirtąjį JAV konsulą dr. V. Dambra. Malonu buvo patirti apie gabaus ir energingo lietuvių pasiekimus, betgi ypač buvo malonu matyti ten išspausdintą jo nuotrauką, kurioje ant konsulo stalo buvo lentelė su nepakeistu jo lietuvišku vardu: Vytautas A. Dambra.

Tasai lietuviškas jo vardas kreips į save ne vieno dėmesį ir oficialiuose valdžios sąrašuose ir

daugybėje konsulo pasirašytų dokumentų.

Dar reikia suminėti prof. J. Baltrušaičio, mūsų žinomojo poeto sūnaus, pavyzdį. Išėjęs mokslus Prancūzijoje, čia ilgus metus profesoriavęs (Vyt. Did. universitete Kaune jis dėstė tik keletą metų ligi karo pradžios), iškilęs į žymiuosius viduramžių meno specialistus, kurio veiklą pasirodymas yra reikšmingas kultūrinis įvykis Prancūzijoje (bent vienas jo veiklas yra premijuotas), Baltrušaitis ne tik aktyviai dalyvauja lietuviškoje veikloje, bet ir pasirašo grynai lietuviškai: J. Baltrušaitis (netgi vartodamas prancūzų spaudos neturimą rašmenį —š). Skaitytojas (o Baltrušaičio veikalai plačiai pasaulyje žinomi ir vertinami), kuriam be abejo kris akin neįprastas Jurgio vardas, pasidomėjęs patirs, kad tas žymusis meno istorikas yra lietuvių tautybės.

Sako patarlė: "Kaip vadinsi — nepagadinsi". Ir tikrai, gali kas nors vadintis gražiausiu lietuvišku vardu, o būti jau visai miręs lietuviškam reikalui. Betgi antva, tas, ne būtinai gražus, kad bent daugumas lietuvių, plačiau besireiškiančių viešajame gyve-

nime, jai ir pačiu savo lietuvišku vardu galėtų būti lengvai indentifikuojami su tauta, kurios gerovei jie darbuojasi ir kurios reikalus gina kitatautėje visuomenėje.

Juozas Vaitekūnas.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR
GERKLIS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2853 West 63rd Street
Val.: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v.
vak. Šeštadieniais 10-1 val. Trečiad.
uždaryta. Ligoniai priimami susitaru.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telef. WA1brook 5-5076

Rezid. Telef. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma liguonius pagal susitarimą,
jei neataliepi, skambinti 374-8012

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-čios ir California
Valandos pagal susitarimą:
Pirmad., antrad., ketvirtad. nuo
6 iki 7:30 val. vakaro.
Šeštad. nuo 2 iki 2:30 val.
Trečiad. ir penktad. uždaryta.
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WA1brook 5-3048

Apie literatūrą, kritiką ir istoriją

Prieš kiek laiko Pr. Visvydas "Drauge" recenzavo tris partizaninę temą parašytus romanus, tarp jų ir mano "Vėjas lekia lyguma". Recenzentui tenka padėkoti už taip jau nelengvą darbą, tačiau turėčiau ir keletą pastabų. Niekada nesu į jokią recenziją atsakęs, tačiau Pr. Visvydo recenzija daugiau liečia kitą autorių, t. y. Daumantą, Juozą Lukšą, kurio užrašų knyga "Partizanis" naudojasi ir pačiam ne vieną tikrą faktą. Kadangi recenzentas suabejojo bent keleta vietų, tai tenka jas ir ginti, nes aš tikiu tuo, ką Daumantas savo knygoje pats užrašė.

Be abejo, žmogui, neskaiciusiam Sv. Rašto, gali keistai ir neįtikinti atrodyti romanai iš Kristaus laikų, taip pat žmonėms, neskaiciusiems Daumanto "Partizanų" arba Vl. Ramojaus dokumentinių knygų "Kritusieji už laisvę", gali atrodyti mano romane "Vėjas lekia lyguma" kai kas labai neįtikėtina. Man asmeniškai Daumantas yra patikimas ir jo "Partizanis" yra lietuviškų kovų šventas raštas, nes jis viską pats užrašė ir, galėdamas pasilikti Vakaruose, nepasilikto, bet grįžo atgal ir savo rašto teisingumą paliudijo gyvybe. Šiame rugsėjo mėnesį sukančia dvidešimt metų nuo jo tragiškos mirties. Taigi jau po tokio trumpo laiko mes pradedame abejojti jo pateiktais faktais, kuriais ir remiasi "Vėjas lekia lyguma". Be abejo, literatūriškai galėjo būti neįtikima, tačiau recenzentas labiausiai abejoja ne išgalvotais, bet tikrais faktais, ir todėl tenka kai kas paaiškinti.

Jis recenzijoje teigia: "Šiandien prozoje vyrauja kietas dėsnis: kovoti ir mirti gali tik žmonės, o ne simboliai ir pusdieviai". Toliau rašo: "Pavyzdžiui moliniaime tvarte besigindami septyni kovotojai išgudro 67 emgebistus, pelkėje sunaikina ištisą galybę. Rusai lenda į spąstus kaip mokykliniai vaikai".

Tikrovėje taip buvo, ir čia romano autorius nieko nelagavėjo. Gal nelabai įtikinamai tai visą pristatyta, tačiau kai abejojama skaičiais ir faktais, tai tenka paaiškinti. Taigi ir naudojant įvairiais liudininkais, nušviesdami tuos faktus, į kuriuos atremti tie įvykiai.

Ką sako Daumantas

Apie įvairias kovas Dauman-

Laiškas recenzentui

tas rašo:

"Nelaukę, kol visai sutems, išsilaužėm iš miško į laukus, nes vėl tikėjome apsupiant, juo labiau, kad kautynėse su Skirmantu jie prarado tryliką

Partizanai pradėjo juos supti ir visus sunaikino. Per dešimt minučių paplentėję gulėjo 21 bolševikų lavonas. Partizanų krito tik du kovotojai". Psl. 280.

"Po pusvalandžio, pragariško

Legendarinis lietuvių partizanų vadas Juozas Lukša-Daumantas (stovi kairėje), pakeliamas į Vakarų, iš kurių vėl grįžo ir žuvo 1951 m. rudenį.

emgebistų, neužmušdami nė vieno partizano". "Partizanis", 212 psl.

"Per ankstyvas šoferio nukirtimas apsunksino susidorojusi priešu, nes jie čia pat turėjo uždangas. Vis tiek Tauro vadovybė gražiai pasirodė — iš trisdešimties enkavedistų tik dviem tepavyko pasprukti gyviems. Iš mūsų net nesužeidė nė vieno". Toliau prideda: "Aštuoniolika vyrų sutašė trisdešimt. Tik du palikom veislei". Psl. 213.

"Likę gyvi bolševikai, susimetę į griovius ir nuo karo išraustas bombų duobes paplentėję.

triuškimo prieš ugnis pradėjo silpnėti. Didesnė jo dalis — apie trisdešimt septyni vyrai — gulėjo prieš mūsų apkalas be jokios gyvybės ženklų. Likusieji, gyvi ir sužeisti, pradėjo panikoję trauktis". Psl. 362.

"Vėjas lekia lyguma" knygoje yra epizodas Molinėlės pilis. Įvykis paimtas iš partizanų kovų Raišupiuose. Apie tą įvykį "Partizanuose" rašoma: "Tačiau sodą pasiekė kita bolševikų grupė. Vėl susigrupavę po kelis, granatomis puolė tvartą, rankose laikydami paruoštas granatas. Kurį partizanai nukaudavo,

tas virsdavo, paleisdamas granatų plunksnas, kurios net ir draugus užmušdavo. Kautynės nutilo, kai įsiveržus rusams į tvartą, sužeistasis paskutinis dar gyvas partizanas Jovaras iš pistoleto nušovė jį benuduriantį rusą. Su šiuo Jovaro šūviu buvo nukautas 67-tas bolševikas. Jų tarpe keli karininkai su Prienų apskrities MGB viršininku. Tokia kaina bolševikams atsiėjo partizanų Pastilijos paėmimas". "Liepos 20-tos dienos vakare Liūto, Jovaro, Lakūno, Klevo, Robinzono ir Turklio kraujas buvo taškomas Sasnavos miestelyje". Psl. 365.

Tai yra tikra istorija, gi recenzentas mano, kad taip negalėjo būti. Tokių vietų "Vėjas lekia lyguma" tėra gal tik keletas, o Daumanto "Partizanuose" daugybė, ir mes galėtume paskubomis jų pacituoti dešimtis.

Ką sako Burlitskis

Recenzentas teigia: "Gana miglotas pulkininko Burlitskio asmuo". Gal būt, Burlitskis ir neišėjo toks, koks turėtų, bet jis yra reali asmenybė, 1953 m. atbėgusi į Vakarų. Jei "Vėjas lekia lyguma" autoriui ir neteko su juo kalbėtis, bet kai kam teko. Gi tiems, kuriems neteko, patariame pasiskaityti Burlitskio liudijimus, duotus Kersteno komisijai Muenchene 1954 m. birželio 28 d. Ten Burlitskis pareiškė:

"Ilgainiui kariuomenė (rusų) vis labiau ir labiau išvargę, kovose tesėsi, o vietinės sovietų valdžios ir partijos aparatas vis nebuvo įtvirtinamas visu plotu. Vadinaujami banditai labai kliudė. Jų nebuvo įmanoma sučiupti. Labai gerai pažindami teritoriją, kurioje jie veikė ir vietos gyventojų remiami, jie gerai žinojo, ką mes planavome: kai mes šodindome savo vyrus į sunkvežimius operacijoms prieš tuos banditus, jie jau turėjo informacijas ir palikdavo vietas, kuriose buvo, pasitraukdami į miškus, stodami į kautynes su mumis tik tada, kai buvo būtinas reikalas". "Communist Aggression Investigation Fourth Interim Report". Washington, 1954, p. 1368-1375.

Apie partizanų gaudymą Burlitskis rašė: "Buvo daug atsitikimų, kada kareiviai, seržantai ir net karininkai, vykdydami šiuos baisius uždavinius, kuriuos buvo skyrusi vyriausybė,

dezertyravo protesto ženklui".

T. p.

"Lietuvos partizanai, apsupti, net tada, kai yra atidengti, niekada nepasiduodavo gyvi, bet visados nusižudydavo". T. p.

Tai šitaip kalba apie Lietuvos partizanus jų naikinime aktyviai dalyvavęs pulk. Burlitskis. Jis nėra fikcija, ir partizanų didvyriškumas nėra pasaka.

Ką sako "Tiesa"

Be abejo, gali kai kas nebetikėti ir pulk. Burlitskiu, nors jis dalyvavo Lietuvos partizanų gaudynėse. Tiems galim pacituoti vietų iš komunistinės spaudos. Šie labai nenotomis prisipažįsta prie komunistų pralaimėjimų. Štai ką rašo "Tiesa":

"Vykdyti užduoties mūsų operatyvinės grupės išėdavo, dažnai net nespėjusios tinkamai pasiruošti, todėl ir būdavo aukų. Prisimenu vieną liaudies gynėjų būrį, iš kurio teliko vienintelis sužeistas karys, o dvylika jo draugų, kartu su jaunučiu vyresniojo leitenantu, visiems laikams liko gulėti prie Baikelių kaimelio". "Tiesa" 1971 m. liepos 29 d.

Tai tokie šimtinės "Tiesos" žodžiai, o tokių galima pririnkti ir daugiau. Komunistų išleistoje knygoje "Ramonis pakėlė ginklą" šitaip kalbama apie pasalas Bigailių stotyje, kurios minimos ir mano knygoje. "Devynis mūsų teks palaidot. Ant pasalų užšokom. Aš pats vos sveiką kailį išnešiau. Tai Vilko darbeliai. Žinai, paskambinau Bigailių geležinkelio stoties viršininkui, kad sustabdytų traukinį, kad mes galėtume išlipti. O to žalčio ryšininko būta. Pranešė, o tie ir patykojo". Psl. 80.

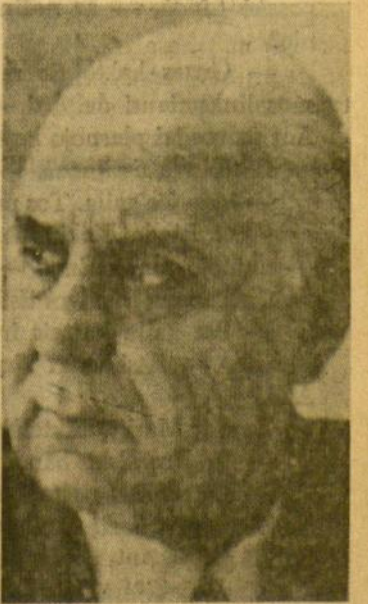
Tai šitokia buvo tikrovė, pareikalavusi trisdešimties tūkstančių gyvybių, o priešų kur kas daugiau. Tokia partizaninio karo realybė matyti ir iš Vietnamo karo, o ypač iš dabar išėjusios knygos "Tet".

Represnotas kulto metais

Recenzentas paliečia ir knygoje incidentą su dviem rašytojais. Didelė nelaimė yra fiziška rašytojo mirtis, bet didelė nelaimė ir jo dvasinė mirtis, ypač kada jis padeda savo raštais engti laisvės trokštančius. Nėra mano romanas nežinia kieno parašyti Chruščiovo užrašai ar Igor Guzenko "Titano žuvinas", kur rašoma, kaip nunuodytas Maksimas Gorkis. Tačiau šiaip ar taip daug asmenų žuvo bolševikmečio metais ir apie juos jų pačių enciklopedija sako "represuotas kulto metais". Daug mirė žmonių neaiškia mirtimi. Jeigu jau recenzentas užsimena (Nukelta į 4 pusl.)

IŠ „MITINĖS PASAKOS“

GIORGIOS SEFERIS

III

ATSIMINK PIRTĮ, KUR BUVAI NUZUDYTAS

Pabudau su šia marmuro galva rankose... Ji išsekina mano alkūnes. Kur aš galiu ją padėti? Ji krito į sapną, kai kėliaus iš sapno Ir taip mūsų gyvenimas sutapo, kad dabar sunku išsiskirti.

Zvelgiu į akis: nei atvertos, nei užmerktos, Kalbu į burną, kuri vis bando prabilti, Laikau žandus, kurie išaugę anapus odos... Kitko nebegaliu.

Mano rankos pranyksta ir vėl man grįžta sužalotos.

XX

ANDROMEDA

Mano krūtinėje žaizda vėl atsiveria, Kai žvaigždės leidžiasi ir susijungia su mano kūnu, Kai tyla išskrenta po žmonių žingsniais.

Šie akmenys, kurie skęsta metuose, kaip toli jie mane nutemps? Jūra, jūra, kas tave gali išsemti? Matau rankas, kas aušra mojuojančias vanagai ir pesliui, Aš pririštas ant akmens, kurį kančia padarė savu, Aš matau medžius, kurie alsuoja juoda mirties ramybe, Ir paskui tylas statulų šypsenas.

XXI

Mes, kurie iškeliajom, šioje kelionėje Žiūrėjom į suskilusias statulas. Mes pamiršom save ir tarėm, Kad gyvenimas ne taip lengvai sunaikinamas; Kad mirtis neturi leidlapio Bet savitą teisėtumą;

Kad kol mirštam stačiom ant kojų, Suvienyti akmens brolijoj, Surišti kietume ir silpnume, Senovės mirusieji išbėgo iš šio ratilo Ir vėl prisikėlė, šypsodamiesi keistojo tylumoj.

XXIV

Cia baigiasi jūros darbai, meilės darbai. Tie, kurie kada nors čia gyvens, kur mes baigiamės — Jei kraujas kada nors tamsėtų jų atminty ir persipiltų — Tegu jie mūsų nepamiršta, bejėgių sielų tarp asfodelų. Tegu jie atkreipia aukų galvas link Erebo. Mes, kurie nieko neturėjom, jiems duosim ramybę.

Iš graikų kalbos vertė
Povilas Vaišvila

Ketvirtoji eilutė — diagnozė

(Tęsinys iš praėjusio šeštad.)

NIJOLĖ JANKUTĖ

Vaikas remiasi alkūnėmis ir tiesia kaklą į langą. Kodėl vaikų skyrius antrame aukšte? Gatvės nematyti, kur atvažiuoja mama. Koridoriuje ima aidėti balsai ir žingsniai. Jau! Jau lankymo laikas! Henrikas atsisėda ir išsitempęs laukia. Koridorius pilnas žingsnių. Jau kažkas artinasi prie jo palatos. Ne... Praėjo. Berniukas atsidūsta ir vėl laukia. Dabar! Žingsniai čia pat!

— Mama! — džiugiai šūkteli Henrikas, bet tarpdury stovi — Roza. Stora, žila Roza su dėže saldainių.

Henrikas nieko negirdi, ką jam Roza sako. Jis tik šaukia:

— Kur mama? Kada ateis mama?

Roza padeda jam ant lovos saldainius, prisitraukia kėdę ir pukšėdama atsisėda.

— Ar ne labas man nepasakysi, Heniuk? Neparagausi saldainių?

— Kur mama?

— Žinai, aš tavęs pasiilgau. Kai tavęs nėra, tuščia virtuvė. Niekas netranko šaldytuvo durų, niekas manęs nepykdo...

Roza kalbą ir kalbą ir vis apkamšo Henriko kojas. Bet jis nieko negirdi tik kartoja:

— Kur mama? Kur mama?

— Matai, Henriukai, mama šiandien nebesusėdėjo... Žinai, kaip ji užimta, — galų gale sako Roza, — ji būtinai turėjo sutikti poną Meyerį. Tėtė ją išsivežė. Rytoj jie abu ateis tave aplankyti. Rytoj tikrai...

Bet Henrikas nebesiklausia. Jis staiga nuspiria antklodę su visais Rozos saldainiais. Dėžė atsidaro. Byra iš jos apvalūs šokoladukai. O Henrikas rėkia, mušdamas aptvarstytas rankas į lovos kraštą:

— Mama! Mama! Maaaaaaa!

Išsigandusi Roza viena ranka bando jį paguldyti, kita spaudžia slaugės skambutį. Bet vaikas rėkia užsigargaliuodamas. Jis rėkia ir rėkia, kol atbėga Maryjo ir suleidžia adatą į šlaunį.

Iš raportų krūvos Linda pasiima kitą. Jonas Redwood. Adresas, amžius. Penkiolikos. Kas jam? Prisirišo barbituratų? Paaugliai dažnai padaro tokių "pokštų". Linda niekada nebeužmėgė būti penkiolikos. Biau rūšis metal! Nei vaikas, nei suaugęs. Nori, nenori turi klausyti tėvų, nes pas juos gyvena. Nori, nenori, turi daryti, ką daro draugai, nes būsi išmestas iš būrio. Tėvai ir draugai — nesutaikomos priešingybės! O gyventi reikia tarp jų...

Linda prisimena, kaip Genė, Julė ir ji bandė rūkyti marijuaną. Po mokyklos šokių berniokai išsivežė jas į parką ir davė cigaretės. Jos, žinoma, nenorėjo pasirodyti bailės — jos rūkė. Bet Lindai tuoj apsvaigo galva, ji ėmė kosėti ir springti, tačiau numesti gelsvos cigaretės nedrįso. Aną tolimą, tamsią naktį parke Linda baisiai bijojo Petro, kuris dalino "žolę". Jai rodėsi, kad Petras galėtų pasmaugt bet kurią, jo neklusančią mergaitę. Iš tikrųjų, Linda ne tiek bijojo to smaugimo, kiek nenorėjo, kad Petras prie jos prisiliestų. Kai jis, ant kelių parsimetęs, pradėjo bučiuoti Julę, Lindai pasi-

darė bloga. Jie turėjo ją parvežt namo. Linda apie tai nepasakojo mamai, bet nustojo draugauti su Jule ir Genė.

Lindos pirštai laksto raidynu. Jonas Redwood. Penkiolikos. Diagnozė: A.N. (atvežtas negyvas) Uždušimas. Vargšėlis Jonas. Uždušimo priežastis: medžiagos skuti kvėpuojamojo gerklė.

— Kaip galėjo tai atsitikti? — stebisi Linda ir žvilgtelį į laikrodį. Už penkių minučių pertrauka. "Kuolo" nėra. Iškiūtino kažkur. Prie vandens fontanelio senmergė Ona geria iš plastikinio puodelio. Tur būt, savo raminančius vaistus. Onai dreba kairė ranka. Nervai. Jos sesuo alkoholiškė. Sako, pragerianti Onos alga...

Draudimų skyriaus mašininkės pertraukias praleidavo ligoninės kafeterijoje. Kafeterija buvo nauja ir didelė, su dailiais mėlynais staliukais ir milžinišku įvairių užkandžių bufetu. Tik įėjus pro stiklines duris, užliedavo balsų banga ir uniformų spalvos. Slaugės, lyg kokia pusnis, visada baltuodavo netoli langu. Kur ne kur toje pusnyje žaliuodavo chirurgų chalatai. Prie bufeto, oranžinės ir apskritos lyg apelsinai, sėdėdavo ligoninės valytojos. Prie durų — ružavai dryžūs sanitarės. Jos buvo jaunutės ir nuolat kikenos. Vienuolės jas vadino "saldainiukais".

— Pipirai, ne saldainiukai! — sakydavo

senmergė Ona, — neišmano, kaip ligoniui lovą pakloti, o akis varto prieš internus.

Lindai patiko kafeterija — marga tarnautojų minia, balsų ir indų triukšmas, kavos ir cigarečių kvapas. Su kavos puoduku ant padėklų ji pasuko prie pirmos pagalbos slaugių stalo. Čia galėjai išgirsti visas dienos naujienas. Pirmos pagalbos slaugės mėgdavo plepėti. Nors jų kasdienės istorijos susidėdavo iš įpiantų pirštų, sulaužytų kojų ir savizudžių, kurie grąžinami gyvenimui, išpumpavus skilvį, bet pasitaikydavo ir įdomesnių žinių — tų mažų skandalų tarp daktarų ir slaugių. Žinoma, jie visada būdavo numarinami nepasiekę ligoninės administratorės, rūsčios sesers Teofilės, ausies.

Dabar, kavą pūšiodama, plepėjo storulė Ema. Sparnuota slaugės kepurytė tupėjo ant jos surizgusių plaukų lyg nusigandęs paukštis.

— Žinot, ką pasakojo širyt Virginija? Tai iš naktinės pamainos? Taigi. Vidurnaktį tėvas atvežęs dukterį. Keturiolikos. Rėkia, blaškosi. Apendicito priepuolis, sako. Dr. Berentui dar apžiūrėt nepradėjus — kraujo plūdis.

Ema nutilo. Siurbtelėjo kavos ir pasilenkė virš stalo:

— Trečiam mėnesiui! Dievaži, širyt patį perskaičiau raportą.

— Nustok! Sugadinai man visą dieną, — (Nukelta į 4 pusl.)

KETVIRTOJ EIL UTĖJ - DIAGNOZĖ

(Atkelta iš 3 pusl.)

pasakė Linda, — ar nežinai nieko linksmesnio?

— Guzas kaktoj ir rakštis po nagu pas mus linksmiausi dalykai — suprunksť Ema. Ant galvos jai plasnojo kepurytė.

Bet Linda nesijuokė.

— Man jos gaila. Tos mergaitės...

— O, Linda! Kokiu čia žmonių nepraeinal — numojo ranka Ema, — jei visus apraudotum, per dieną iš galvos išsikraustytum!

— Bet gaila kartais ir gana, — atsiduso Renata. — Atsimenat šryt tą berniuką Tą A.N.?

Ema ir Marija linktelėjo

— Dr. Kowalskis bandė atgaivinti.

— Bergždžios pastangos. Seniai buvo miręs. Ar matei, kokį skudurą daktaras ištraukė jam iš gerklės? — paklausė Marija.

Linda pakėlė galvą.

— Ar kalbat apie Joną Redwood? Katik perskaičiau pirmos pagalbos raportą ir užpildžiau draudimo formą. Kaip ten atsitiko?

— Užduso, skudurų gerklę prisikimšęs. Buvo, matai, nepilnaprotis. Žinai, iš tu, kur užauga, o protelis — kūdikio.

— Ema, ar tu pastebėjai jo motiną? — paklausė Marija. — Atvažiavo kartu, ambulanse. Nei šiokia, nei tokia. Lyg verkė, lyg juokėsi...

— Ir tu būtum nei šiokia, nei tokia, jei turėtum vaiką idiotą. Penkiolika metų valgydint iš buteliuko... — subarė Mariją Ema.

— Geriau paklausk kit linksmesnių naujienų, — staiga paslaptinai šnibžtelėjo Renata, — tarp Stelos ir dr Peruzzi — baigta! Visos įbedė į ją akis.

— Iš kur tu žinai?

— Duryr turi ausis, — išsišiepė Renata.

— Turi, kur neturės! Ypač, kai tu prie durų, — sukikeno Ema.

Sakyk! — nekantravo Linda.

— Sakau — baigta! Stela parduoda visas Verdi plokšteles. Skelbimas ant lentos — galit pažūrėti!

— Tai bent naujiena! — nusijuokė visos. Jos nesigailėjo Stelos, gražios išdidžios Stelos, kuri asistavo dr. Peruzzi operuojant ir klausėsi tik Verdi operų, nes daktaras buvo didelis Verdi gerbėjas.

— Kodėl? Kaip? Kada? — draugės toliau kamantinėjo Renatą.

— Slaugė Renata Miller! Slaugė Renata Miller! I pirmą pagalbą! — prabilo lubose garsiakalbis.

Renata pašoko nuo kėdės.

— Iki, merginos! Pasakysiu kitą kartą! — mostelėjo ji ir išbėgo pro duris.

— Vėl koks su infarktu — ramiai pasakė Marija.

— Arba automobilio pervažiutas, — pridėjo Ema.

Linda patūmė tuščią puodelį. Reikėjo eiti ir jai. Pertrauka buvo baigta. Kad kelias į draudimų skyrių būtų ilgesnis, Linda neėmė lifto. Lipdama laiptais, ji prisimė, kaip čia buvo sutikusi dr. Peruzzi.

Buvo šv. Juozapas. Visa ligoninė tą dieną pasipuošdavo raudona šventojo spalva. Blizgėjo raudoni auskarai, švietė po kaklais raudonos skarelės, o ant baltų slaugių uniformų — raudoni gvazdikai. Per šv. Patriką — ligoninė žaliuodavo. Aišrios kilmės personalas niekam neleidus pamišti savo šventojo, todėl ir itališkasis užsileist negalėjo. Kovo 19-tą Santo Buono Giuseppe karaliaudavo ligoninė be konkurencijos.

Tą dieną dr. Peruzzi čia lipo žemyn. Po kaklu jam tabalavo nuo burnos nusmaukta operacinė kaukė žali chirurgo marškiniai pažastyse margavo drėgnomis dėmėmis. Jis atrodė labai nuvargęs.

— Hello, daktare! Jūs neturite raudonos gelės! — išdriso jį pakalbinti Linda, — šian-dien Santo Buono Giuseppe!

Daktaras sustojo ir šyptelėjo.

— Iš tikrųjų! O aš pamiršau... — jis skėstelėjo rankomis.

— Imkit mano! — sujudo Linda, — aš ir taip deviu raudoną megztinį. — Ji plėstė nuplėšė sau nuo blizulės gvazdiką ir drebančiais pirštais prisegė prie žalių jo marškinų.

— Jūs italė? — Daktaras šypsojo. Nuo žaliųjų marškinų dvelkė ksilokainu ir prakaitu. O, kodėl ji nebuvo italė!

— Ne... aš... Linda Draudimų skyrius...

— Ačiū, Linda! Dabar šv. Juozapas negalės ant manęs pykti. Arivederčil!

ris.

— Ei, Linda! — pusbalsiu šnibžtelėjo jai bendradarbė Julija už pirmojo stalo, — tu vėl palikai mašinėlę neišjungtą. "Kuolas" žvimbė lyg širšė...

Linda krūptelėjo, tartum nubudusi.

— Ka? O, mašinėlė... Rodos, išjungiau...

Slinkdama prie savo stalo Linda mintyse grasino vienuolei:

— Ištekėsiu ir išėisiu! Žinokis!

Marta Redwood sėdi parke. Virš galvos klevas, kaip auksiniai skliautai. Marta atsilosia. Akys klaidžioja peršviečiamų lapų krašteliais, o kūnas sunkus, kaip akmuo smelkiasi gilyn į suolą. Seniai ji taip besijautė. Ir geltoną klevą seniai bematė. Kada ji taip sėdėjo po geltonais lapais — apsunkusi, nuriusi? Seniai, seniai... Kai Jonuko laukė.

Marta krūpteli. Vėjas pasiautė ir pabėrė jai ant kelių lapus. Moteris susiėmė galvą. Smilkinuose vėl ėmė tvinkėti. Virš galvos pakibo nebe auksiniai skliautai, bet milžiniškas kranas, pilnas geležies laužo. Tas siaubingas krūvis švytavo, ir tuo pačiu ritmu tvinkčiojo smilkiniai. Marta užsimerkė ir sukando dantis. Pirmyn — atgal, pirmyn — atgal suposi kranas. Ne, tai tik skausmas galvoje nuo pat ryto, kai ji atrado Jonuką... O, kokios buvo jo akys! Pirmą kartą tokios. Kaip langas, už kurio šaukia žmogus... O ji neatsiliepė...

Reikia pamiršti tas akis. Jos užmerktos, ir Marta laisva. Ji gali išeiti ir nebegrįžti. Ji gali čia po tuo klevu sėdėti per dieną ir per naktį. Nebereikia skubėti namo ir drebėti, atrakinant duris. Ji laisva! Tik kad nustotų girgždėti tas kranas ir nebetvinkčiotų tie smilkiniai...

Argi ji kalta, kad taip atsitiko? Kodėl ji turi būti kalta ir nelaiminga? Lyg kada nors būtų turėjusi laimę. Nebent, kai Jonuko laukė. Prieš 15-ka metų. O paskui — vien ašaros...

Marta nebeporė nieko galvoti, bet mintys verčiasi viena per kitą, lyg ištarsyti siūlų kamuoliai. Kodėl negalima ištrinti minčių, kaip pieštuko vingių? Kodėl negali pasilikti galva tuščia, kaip nepiraišytas lapas, ar išpilta stiklinė? Kažin, kokios mintys atklysdavo Jonuko galvon? Jei iš viso atklysdavo... Daktarai sakė, kad jo protas, kaip pusantrų metų vaiko. Ka jis galėjo galvoti vargšelis? Apie valgi ir miegą? Kaip jis mėgdavo tą savo buteliuką!

— Mama, dar! Dar pilki! — lalėdavo pasigriebęs. Taigi. Mokėjo gert iš buteliuko. Penkiolika metų — iš buteliuko. Penkiolika metų — mama dar! mama, šalta! mama, ai - al! Kūdikio kalba, o vyro kūnas...

Prakeiktos mintys! Marta nusipurto. Negalvot... negalvot. Ji laisva. Po penkiolikos metų gali eit, kur nori. Arba išvažiuot. Taip, išvažiuot iš čia visai, kur nors į Kaliforniją... Jau viskas praėjo... Tik nepraeina galvos skausmas. Veržia, tartum lankas per smilkinius. Kažin, ar Jonukui skaudėjo? Kas gi skauda, kai dūsti? Viešpatie, kokios buvo jo akys! Pirmąkart nebe idioti, bet žmogaus. Gal staiga prieš mirtį nušvito tas jo mažas protelis, ir Jonukas suprato, kas yra gyventi? O ji nieko nedarė. Nieko! Tik stovėjo nuleidusi rankas, kol jis apvirto ant nugaros ir pradėjo mėlti, spardydamas grindis.

Todėl dabar jai virš galvos tas kranas. Stūbuoja jis pilnas geležies laužo ir girgžda — numarinai Jonuką idiotą, numarinai savo sūnų! Nel! Tik numečiau penkiolikos metų kryžių. Kas neneša savo kryžiaus... Aš nebegalėjau viena! Kodėl jis to kryžiaus nenešė, tik lagamina? Išėjo ir išsinėšė odinį lagaminą tą dieną, kai sužinojo, kad Jonukas nepagydomas. Argi šitaip turėjo pasitvirtinti motinos žodžiai? Atkalbinėdama Martą netekėti, ji sakydavo, "išsirinai vėją — perpūs jis tau širdį!" Ir perpuštė. Tame vėjuje sudžiūvo Martos širdis į kietą grumstą. Tokį kietą, kad viską pakeltų, viską perneštų ir jau nieko niekada nebemylėtų. Ir Jonuko? Gal ir Jonuko... Kitaip, negi būtų galėjusi išlaikyti į tas akis žiūrėdama? O gal leido numirti, kad mylėjo?

Virš galvos Martai klevas, kaip auksiniai skliautai. Parkas ramus ir tuščias. Dažnai ji ilgėdavosi taip pasėdėti be rūpesčio, be širdgėlos, štai ir sėdi dabar — be rūpesčio. Tačiau širdgėla paliko... ir tuščios rankos. Ant Martos rankų Jonukas padėdavo galvą prieš užmigdamas, o ji niūniuodavo:

— Liūlia mano Jonukas, liūlia mano kvailiukas, kaip žaislelis sulūžęs, kaip Humpty—Dumpty sudužęs...

Sudužo Jonukas, tarum Humpty-Dumpty. — Ir joks karalius jo nesutaisys, — skambėjo Martai ausyse pasakos dainelė.

— O aš leidau sudužti...

Šimtąjį kartą pro Martos akis prabėga šis rytas, kai ji grįžo iš kaimynės, pasiskolinusi cukraus, ir rado Jonuką ant grindų... Paklodė suplėšyta į skutelius. Seilėti jos gabalai karojo Jonukui iš burnos. O ji nieko nedarė. Nepuolė, neištraukė, tik pašaukė pirmą pagalbą, kai nustojo trūkčioti jo kojos...

Marta Redwood sėdi parke. Ji gali čia sėdėti per dieną ir per naktį. Jai niekur nebereikia skubėti, niekuo rūpintis. Tik kad nebetvinkčiotų tie smilkiniai... ir tas kranas nebegrigždėtų virš galvos...

Staiga siūbtelia vėjas, ir pabyra geltoni lapai moteriai ant kelių. Ne, ne lapai — šukės. Humpty-Dumpty... sudužo...

Moterų kambaryje Linda rado Oną. Ji stovėjo prieš veidrodį ir verkė. Veidas buvo papurtes, vokai raudoni. Linda, įėjus, mergina krūptelėjo, pasilenkė virš kriauklės, ir ėmė praustis. Linda norėjo apsisukt ir išeiti, bet kažkas tose ašarose buvo baisiai liūdno, ir Lin-

dai pasidarė Onos gaila. Ji priėjo prie kitos kriauklės ir nesugalvodama, ką pasakyti, ėmė plautis rankas. Ona prausėsi ir kūkčiojo. Jos siurai prakaulūs pečiai drebėjo. Kai ji pagaliau pakėlė šlapią veidą, Linda atkišo popierinį rankšluostį.

— Štai paskutinis. Čia turėtų būti bent trys rankšluostinės. Ta viena visad tuščia...

— Ačiū, Linda. — Onos balsas buvo užkimęs ir daug švelnesnis, — Ta mano... sesuo...

— pridėjo ji lyg pasiteisindama ir ėmė šluostyti veidą.

— Aš žinau... — sumurmėjo Linda, — mes visos žinom, kad tau... sunku su ja...

— Linda, kaip Dievas mato, nebegaliu! — vėl sukūčiojo Ona. — Vakar grįžau iš darbo

— salonas tuščias! Išvaizduoji —ji... ji padavė baldus. Visus... ir kilimą...

Linda išsižiojo.

— Negali būti!

— Vaikė, tu nepažįsti alkoholiko! Mano sesutė ir mane parduotų už kvortą džino... — Ona mėgino nusijuokti, bet užspringo ir vėl ėmė trinti akis.

I draudimų skyrių jos sugrįžo kartu. Ona buvo išsipasakojusi ir nebeverkė. Lindai rodėsi, kad ji Oną pamatė pirmą kartą. Ne tą Oną, kietą, nesimpatingą senmergę, bet kitą, nuvargintą beviltiškos kovos su nesibaigiančia liga ir nelaiminga.

Linda permetė akimis naują pirmos pagalbos raportų stirtą. Juos perskaityti ir užpildyti draudimų formas jai dabar nebeatrodė taip įkyru. "Kito nelaimė išmatuoja tavo laimės dydį", atsiminė Linda tėvo posakį. Per stalus ir mašinėles Linda šyptelėjo Onai ir įsuko naują lapą į savo Smith-Corona.

Vardas, pavardė. Petras Shalna. Kažkur girdėtas. Antra eilutė — adresas, amžius; trečia —draudimo numeris. Ar tik nebus šitas žmogus tėvo pažįstamas? Iš tų laikų, kai tėvas dirbo prie statybų? Ketvirta eilutė — diagnozė: Grand mal; galvos sužeidimai. Pirmą pagalbą suteikė dr. Peruzzi.

— Vargšas ligonis, — pagalvojo Linda. Nuo tada, kai eidama koridorium, ji pamatė sanitarių vežamą epileptiką, konvulsijų perkreiptą burna, iš kurios bėgo rausvos seilės, žodžiai grand mal skambėjo lyg mirties sprendimas.

(Bus daugiau)

APIE LITERATŪRĄ, KRITIKĄ IR ISTORIJĄ

(Atkelta iš 3 pusl.)

Cvirką, tai truputį ir apie jį.

"Čionykštė lietuvaitė susituokė su rusų kariu. Iš pradžių viskas ėjo sklandžiai, bet Petras, matyt, per daug pasigalando liežuvi, nes jaunosios vyras jam staiga kibo už krūtų. Karininkas nesuprato humoro, o be to, ir stiklis veikė, konfliktas stiprėjo, darėsi politinis". "Atsiminimai apie Petrą Cvirką", K. Mikelkevičius, 305 psl.

"Paskutinį kartą su Petru Cvirka važiauvau į Kauną 1947 m. balandžio 23 d. Kelios dienos prieš jo mirtį. Gera prisimenu, atrodė lyg pavargęs, kažko susisielėjęs. Laužian galvą, kas čia galėtų būti!". T. p. Bronius Jaučiškis, 307 psl.

Ko buvo toks nusimines Cvirką, niekas nepaaiškina. Reikia manyti ne dėl ligos, nes daktarų ir Vilniuje yra. Ar kartais nebuvo pakviestas pasiaiškinti pas Burlitskį?

Pagaliau toje pačioje knygoje štai ką sako Zimanas:

"Visiems rūpėjo mirties priežastis, nes niekam neatėjo į galvą, kad rašytojas būtų miręs nuo ligos". G. Zimanas, "Atsiminimai apie P. Cvirką", psl. 277.

Taigi, jei šitaip abejoja Pirčiupo sunaikinimo provokatorius Genrikas Zimanas, tai manau, kad Vakaruose ir mes turim teisę suabejoti. Daug lietuvių rašytojų mirė palyginti jauni, ir niekas nežino, ar kada nebus paskelbta, "represuotas kulto metais".

Žiaurumai ir keiksmai

Jeigu jau įsileidome kalbėti faktais apie knygą, tai tenka dar truputį pakalbėti ir apie kitą. Recenzentas skundžiasi: "Savo ruožtu neskoningai skamba mongolų tautybės lipdymas ant kokio nors kareivio padaryto žiaurumo". Gal tai ir neskoninga, bet faktai rodo, kad buvo keikta. Jeigu vienas žuvęs partizanas turėjo bent pusšimtį pažįstamų, tai jie keikė rusą, nežiūrėdami mandagumo, ir tokių jau yra pusantro milijono. Keikė išsijuošę, nežiūrėdami skonio ir šimtai tūkstančių deportuotojų. O kad šis keiksmažodis yra gyvas, liudija ne mūsų, bet pavergtos Lietuvos literatūra. Štai, Alfonso Bieliausko 1959 m. išleistame romane "Rožės žydi raudonai" yra toks sakinyš:

"Lietuvi! Tavo likimas kryžkelėje. Kruvinas mongolas ateina į tavo žemę, nešdamas mirtį tau ir tavo vaikams". Psl. 13.

Drožiniai ir dainos

"Vėjas lekia lyguma" knygo-

Lietuviai partizanai ilsisi Romintos girioje (šiandieninės Lenkijos teritorijoje) savo žygyje į Vakarus 1947 m. gruodžio 21 d.

je yra ir toks liaudies drožėjas Mikalojus. Gali kai kas suabejoti tokiu drožėju, tačiau niekas nesuabejos partizanų metais buvusių lietuvių kūrybingu-

mu ir eiliuota žodžio kova prieš okupantą. Tai liudija J. Aisčio redaguota knyga "Laisvės kovų dainos", kur yra 207 dainos. Taip pat tai liudija ir knyga

"Ruda ir rauda". Žodžiu, lietuvis, kaip sugebėjo, menu išreikšė savo neapykantą priešiui. Ir tai yra faktai.

Tokie faktiniai rėmai yra mano romano. Ir jeigu tarp jų trūko literatūrinio kraujo, tai jau tenka prisipažinti kaltai, tačiau nenorėčiau, kad dėl to nukentėtų faktai, ypač pateikti herojaus, nebijojusio mirti ir nuostabių žygių atlikusio J. Lukšos - Daumanto. Juo labiau, kad šįmet minim nuo jo mirties dvidešimtmetį. Ta knyga ir norėjau jaunimui jį ir jo kovas priminti.

Dėkodamas recenzentui Pr. Visvydui už parašymą, dėkoju ir už progą, suteiktą tuo parašymu pasisakyti, nes panašios abejonės galėjo kilti ir kitiems. Nors ir ne istorinę knygą vertinant, reikia žinoti ir istoriją, antraip daug kas bus neįtikėtina, kaip daugeliui šiandieną jau neįtikėtina, kad mažytė Suomija galėjo atsilaukyti prieš milžinišką Sov. Rusiją.

Aloyzas Baronas

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ
IR VISAS USSR DALIS,
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS
F I R M O S
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED by Vnešpoilytorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

CHICAGO, ILL. 60629	2608 W. 69th STREET	—	312	WA	5-2787
BROOKLYN, N. Y. 11218	485 McDONALD AVENUE	—		IN	7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	—		OR	4-1540
NEWARK, N. J.	878 MARKET STREET	—		MI	2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	—		CL	7-6320
UTICA, N. Y.	943 BLEECKER STREET	—		RE	2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREEMOOD ACRES	—			363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	—		PO	9-4507
ALLENSTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	—		HE	5-1654
LOS ANGELES 4, CAL.	159 SO. VERMONT AVENUE	—		DU	5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	—		HU	6-2518
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	—		DI	2-4240
BUFFALO 12, NEW YORK	701 FILLMORE AVENUE	—		TX	5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	—			365-6780
HARTFORD 6, CONN.	123-126 HILLSIDE AVENUE	—			249-6216
JERSEY CITY, N. J.	219 MONTGOMERY ST.	—		HE	5-6368
SYRACUSE, N. Y. 13204	515 MARCELLUS STREET	—			475-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	—		PR	1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	—			365-6740
SO. BOSTON, MASS.	396 W. BROADWAY	—		AN	8-1120
TRENTON 10, NEW JERSEY.	1152 DEUTZ AVENUE	—		EX	2-6806
RAHWAY, N. J.	47 E. MILTON AVENUE	—			381-8997

Sypsodama Linda atidarė savo skyriaus du-

NĖRA NIEKO BLOGO PASKAITYTI

(Atkelta iš 2 pusl.)

Jų įstatyme prostitucija yra formaliai uždrausta. Tai yra pažymėta Pakartoto įst. kn. 23,18 ir Kunigų kn. 4,14.

Šie paaiškinimai, manau, turėtų prisidėti prie pilnesnio vaizdo susidarymo kiekvienam, kas nori gilintis į šeimines dorovės klausimus Sen. Testamente.

Moters diskriminacija krikščionijoje

Dar mažiau pagrindo turi dr. Valančius kalbėti apie moters diskriminaciją krikščionijoje. Jis čia randa keletą veiksnių, kurie yra nusikreipę prieš moterį: Šv. Augustinas, Ap. Povilas, dominikonai, Šv. Tomas Akvinietis ir kiti. Tiesa, kad Augustinas atėjo į Krikščioniją iš tokios filosofijos, kurioje medžiaga buvo laikoma viso blogio šaltiniu, būtent iš manicheizmo. Tačiau jo atėjimas krikščionijon kaip tik reiškė išsilaisvinimą iš šios galvosenos. O jei kiek tos galvosenos jo raštuose pasiliko, tai pagrindinį apvalymo darbą atliko Tomas Akvinietis. Jį kaltinti nusikreipimu prieš prigimtį ir nevertinimu lytinio gyvenimo yra didžiausias nesupratimas. Net anekdotas apie jį yra sudarytas iš jo kovos prieš manicheizmą, kai jis karaliaus rūmuose mušė kumščiu į stalą, sušukdamas, jog rado atsakymą manicheizmui. Negalima sakyti, kad jis nesuprato ar nevertino lyčių reikšmės žmogaus prigimtyje. Šiuo atžvilgiu jis net pralenkia dr. Valančių. Yra žinomas jo pasakymas, kad, jeigu lytinė žmogaus prigimtis būtų atsiradusi tik po gimtosios nuodėmės ir dėl tos nuodėmės, tai reiktų sakyti, kad ta nuodėmė yra labai reikalinga.

Per griežtas yra apkaltnimas antifeminizmo ir apaštalo Poviolo. Iš to, kad jis neleisdama moterims bažnyčioje kalbėti ar pataria joms užsidengti galvas, negalima išvesti, kad jis yra prieš moteris. Priešingai, ne kartą savo raštuose jis yra tvirtinęs, kad, tiek vyras, tiek moteris santykiuose su Kristumi stovi lygiai. Taip pat jo apaštalavimų istorijoje sutinkame keletą moterų, kurios yra suvaidinusios labai reikšmingą vaidmenį, pvz. Lidią, purpuro audėja Filipuose, faktiškai pirmoji europietė — krikščionė.

Negalima antifeminizmo kaltinti nei krikščioniškos asketinės ir mistinės rašties. Kiekvienas, susipažinęs su šia raštija, sutiks, kad joje tiek vyrams, tiek moterims yra statomi tie patys griežti reikalavimai lytinės dorovės srityje. Tą pat liudija ir vyrų bei moterų vienuolių regulos.

Jeigu šia proga dar kartą grįžtume į pirmuosius S. Test. perskyrimus, tai ir ten galėtume rasti vieną labai reikšmingą moters įvertinimą, kuris turi pasekmių ir krikščionybėje. Čia aš turiu galvoje Dievo sprendimą, tai būtų, kuri yra simbolizuojama žačiu, kad jis bus sunaikintas moters ainijos. „Aš padarysiu nesaistaiką tarp tavęs ir moters, tarp tavo ainijos ir jos ainijos ir ji sutrins tau galvą“. (Pr. 3,15).

Netenka abejoti, kad vyriškos teisės visuomenėje žmonijos išgelbėjimas per moterį skambėjo mažiau suprantamai, negu jis skamba mums. Jis priminė jiems moteriškas religines visuomenes. Tačiau jie šio pasakymo neįsivaizdavo. Tuo būdu jie paliudija, kad pirmųjų trijų S. T. perskyrimų religija neturi diskriminacijos material. O krikščionija ant šio pasakymo grindžia visą Marijos Nekalto prasidėjimo teologiją.

Vedybinio gyvenimo diskriminacija

Šia pačia proga mes prieiname tačiau prie dar vieno dr. Valančiaus priekaišto krikščionijai,

būtent prie jos per didelio griežtumo lytinės dorovės srityje. Jis mano, kad yra skylių tame moksle, kuris apie lytines nuodėmes yra perteikiamas būsimiems kunigams kunigų seminarijose. Kad čia esą mokoma, jog „matrimonium consumatum niekada nėra be nuodėmės“. Bažnyčia, girdi, į animalinę meilę žiūrinti kaip į priešą šventumui. Dėl to šventųjų sąrašuose mes neturime vedusių šventųjų. Jų čia pradeda atsirasti tik paskutiniiais laikais. Bažnyčia yra praleidusi iš savo akių meilės primatą krikščioniškos dorovės sampratoje, nes trys pirmieji Bažnyčios visuotiniai susirinkimai apie tai nekalba.

Ką apie visa tai manyti? Katalikus moralistus yra labai nesunku išteisinti. Netiesa, kad seminarijose jie yra išmokomi perdėtų pažūrų į lytinę dorovę. Ne tik Alfonso Liguori, bet ir jėzuitų moralinės dorovės mokslo kryptis, kuri dabar yra vadovaujanti, yra stipriai realistišne, nei pozityviai teisinė ir jokių pertemptų pažūrų būsimiems išpažinčių klausytojams neperteikia. Jeigu kam galloja dr. Valančiaus priekaištas, tai tik asketinei ir mistinei katalikiškai literatūrai. Ji ne kartą nueina per toli su savo reikalavimais. 17 šimtmečiuose atgijęs krikščioniškoje galvosenoje jansenizmas ir nugalėjęs sveikas Tomo Akvineičio pažūras yra už tai atsakingas. Žinoma, ne visa šios rūšies literatūra to priekaišto yra verta. Joje labai reikšminga išimtis sudaro šv. Pranciškaus Salezo raštai. Juos vėta atrasti, pvz. jo Filoteją.

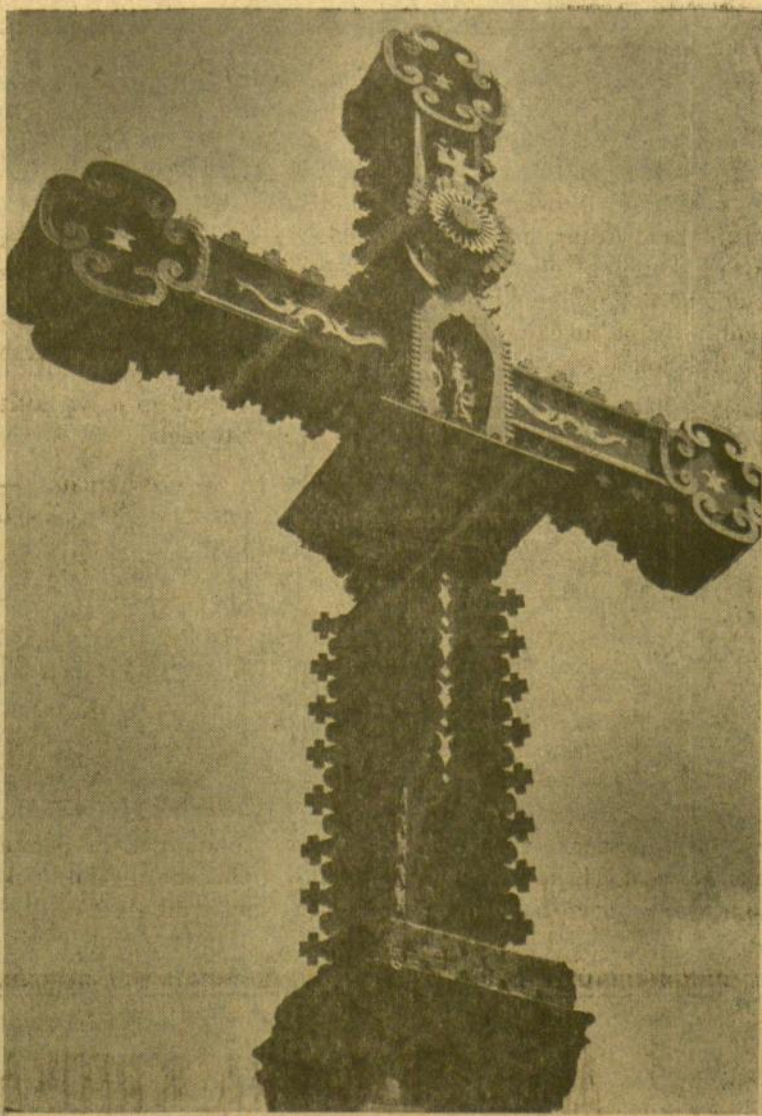
Bažnyčia į vedybas, kaip į priešą šventumui, nežiūri. Tačiau jansenistiškame dvasingume, kuris yra linkęs į prigimtį žiūrėti, kaip į blogybę, toks išpuolis susidaro. Vedusių šventųjų karalų mes turime iš Viduramžių laiku, kada jansenizmo dar nebuvo.

Trys pirmieji visuotiniai Baž-

El Greco Prisikėlimas (Prado muziejus Madride)

nyčios susirinkimai nerado reikalo skatinti meilės primatą krikščioniškoje dorovėje dėl to, kad jis ir be to buvo gyvas. Tačiau nėra dorybės, kurios negalima būtų iškreipti ir pagadinti. Taip pirmąsiais Bažnyčios amžiais buvo aiškiai su meilės dorybe. Buvo tada visuose luonuose privisę visokių meilikautojų, kurie, meilės dorybės vardu, faktiškai platinė nedorybę. Dėl to ano meto šventieji buvo priversti išeiti prieš tuos papročius. Prieš juos savo satyriniais eilėrašiais kovojo šv. Gregorijus Nazianzietis ir savo pamokslais Šv. Jonas Auksaburnis. Visuotiniai Bažnyčios susirinkimai irgi buvo priversti pasisakyti prieš vadinamus

Lietuviškas kryžius prie Elizabeth'o lietuvių bažnyčios Nuotr. V. Maželis

„agapetus“ — meilikautojus.

Reiktų sutikti su dr. Valnčium, kad, būtų pageidautina, jog šeiminių dorovės klausimais daugiau gilintųsi ir rimtai kalbėtų patys vedusieji žmonės. Kai nevedusieji šiuos klausimus svarsto, jie, tiesa, sugėba pastatyti teisingus principus, tačiau praktiško jų pritaikymo plonybėse jie gali, būti nekompetentingi. Žinoma, ir iš vedusiųjų diskusijų šiais klausimais reikia skaitymosi su principiniais dorovės reikalavimais.

Zalčio reabilitacijos klausimu

Dr. Valančius mano, kad žalčio simbolis neatitinka tos minties, kurią atstovauja pirmųjų žmonių gundytojas.

Man, betvarkant mišų tekstus lietuviškam mišioliui, irgi iškilo šis klausimas. Tačiau aš neapsisprendžiau už jo pakeitimą gyvate. Nors tokia pagunda buvo. Net lietuviškas žodis: gyvatė savo šaknyje turi gyvybės prasmę ir dėl to gerai atitiktų tą religijos proistorijos laikotarpį, kada dievybė moteriškose kultūrose buvo suvokiama kaip gyvybės versmė.

Tačiau lietuviškoje tradicijoje žaltys turi taip pat labai gyvą religinę prasmę. Kad jam rojus epizode tenka suvaidinti neigiamą vaidmenį, netenka stebėtis. Nes ateinant naujoms religinėms kultūroms, senieji religiniai simboliai paprastai išvirsta anti — dievais, arba velniais.

AR RAŠYTOJO DOSTOJEVSKIO LIETUVIŠKA KILME NESIDOMĖTA?

„Draugo“ kultūriniame priede (š.m. rugpjūčio 7 d.) p. P. Gaučys parašė ilgą įdomų straipsnį vardu „Ar rašytojas Dostojevskis buvo lietuvis?“. Medžiagą šiam straipsniui rašytojas yra paėmęs iš Liubovės Dostojevskytės, Paryžiuje 1926 m. išleistos, knygos, kurioje garsiojo rusų rašytojo duktė pasakoja apie savo tėvo gyvenimą, plačiai kalbėdama apie jo kilmę.

Baigdamas savo straipsnį, p. P. Gaučys rašo: „Knygos pasirodymas tuo metu, kai Lietuva dar tobesigurmė su viduje ir užsienyje sutinkamais sunkumais, liko nepastebėtas net mūsų intelektualų, kurie jau ir anuomet gerai mokėjo prancūzų kalbą“. Kadangi šiais žodžiais p. P. Gaučys, plačiai erudicijos rašytojas, šiek tiek pasiduoda tendencijai lietuviams priskirti esamus ir nesamus trūkumus, norėčiau čia šiek tiek jį patikslinti ir pridėti vieną smulkmeną.

Pirmiausia reiktų pasakyti, kad L. Dostojevskytės knyga „La Vie de Dostoevsky par sa fille“ nebuvo likusi nepastebėta lietuvių šviesuolių. Šita knyga aiškiai buvo susidomėjęs dr. K. Pakštas. Ji, matyt, jam buvo tiek patikusi, kad jis tą knygą buvo pradėjęs versti į lietuvių kalbą ir spausdinti, regis, dienraščio „Ryto“ atkarpoje. Tačiau po kelių numerių

tas vertimas nutrūko ir vėliau nebebuvo spausdinamas.

Kadangi toji atkarpa iš Dostojevskytės knygos apie jos tėvo lietuvišką kilmę buvo mane labai suintrigavusi, aš tą knygą Paryžiuje nusipirkau, kad galėčiau ją visą perskaityti originale, nors tada (1926 m.) mano prancūzų kalbos mokėjimas dar šlubavo. Tačiau tolimesnis Dostojevskytės knygos tekstas, kurio nebuvo K. Pakšto vertime, mane gerokai apvylė, nes ten rašytojo duktė pasakojo nemažai fantastinių, arba bent istorijos nepatiktinių, dalykų — Lietuvos didžiųjų kunigaikščių kilmę iš normanų, pusiau normanišką lietuvių paveldėjimą, kuriam ji skyrė didelę teigiamą reikšmę, savo protėvių klajones nuo Lietuvos iki Rusijos, ir visa tai ji dėstė nesiremama jokiais dokumentais (jų net nurodydama).

Galui tik apgailestauti, kad tada (1926—27 m.) man nebuvo atėjusi mintis paieškoti L. Dostojevskytės Prancūzijoje, nes tikriausia ji tada gyveno Paryžiuje, arba netoli jo, jei savo tėvo biografiją buvo išspausdinusi Paryžiuje. Tą pažintis lietuviams ir Dostojevskytei būtų galėjusi būti naudinga. Ypač ji būtų galėjusi patarnauti Dostojevskytei gauti daugiau žinių apie Lietuvą ir lietuvius, kuriuos ji savo kny-

goje vertino labai teigiamai, nors ji, atrodo, tebuvo skaičiusi tik vieną Vydūno veikalą apie Lietuvos praeitį. Gal aš prie tos minties susipažinti su L. Dostojevskyte ir būčiau priėjęs, jei ne mano plaučiuose pasireiškusio ligos (tuberkuliozė), dėl kurios turėjau paskubomis palikti Paryžių ir apsigyventi kalnuose. Tada man pirmiausia rūpėjo atgauti sveikatą, o Dostojevskio kilmę buvau užmiršęs visai. Ar tada kas nors iš Lietuvos pasiuntinybės Paryžiuje mėgino susisiekti su Dostojevskyte, gal tai galėtų pasakyti dr. St. Backis, kuris tada tebebuvo Paryžiaus universiteto studentas, o vėliau tapo Lietuvos pasiuntinybės mariu. Apie tai gal ką žino ir dr. Zmuidzinai, kuris anais metais taip pat studijavo Paryžiuje.

Kad Dostojevskio šeimoje galėjo būti kalbama apie jo protėvių kilmę iš Lietuvos, dėl to didelių abejonių negalėtų būti. Tikėti tam šioji tokį pagrindą duoda pats rašytojas F. Dostojevskis savo romane „Nusikaltimai ir bausmės“. Ten šalia Roskolnikovo, vaizduojamas eilė kitų nusikaltėlių, Dostojevskis stipriai išryškina vieną dvarininką (buvusį karininką) Svidrigailovo pavardę. Iš kur gi ši pavardė, jeigu ne iš Svitrigailos, žinomo Jogailos brolio? Ir to Svidrigailovo audringas temperamentas — tikras kontrastas Roskolnikovui lyg panašus yra į Jogailos brolį, Vytauto didžiojo įpėdinį, Svitrigailą. Panašiai yra atvaizduotas tą kunigaikštį ir B. Sruoga „Milžino paukšmėje“.

Lietuviškai skambančios Svidrigailovo pavardės paminėjimas Dostojevskio „Nusikaltimai ir bausmės“, žinoma, daug ko nerodo. Reiktų dar peržiūrėti Dostojevskio publicistinius raštus. Jeigu ten būtų kokių nors rašytojo užuominų apie Lietuvą, jos praeitį ir jos žmones, tada gal ir būtų galima tikėti, kad Dostojevskiai buvo kilę iš istorinės Lietuvos, iš Gudijos, kur yra gyvenę rašytojo O.V. Milašiaus tėvai ir seneliai. Kitaip, būtų galima manyti, kad L. Dostojevskytė buvo norėjusi savo tėvo kilmę „pagražinti“, padaryti ją normaniškai lietuvišką, panašią į kai

kurių kitų rusų rašytojų, nes A. S. Puškino gyslose tekėjo afrikietiško kraujo, o M.J. Lermontovo senelis buvo skotas, per Lietuvą patekęs į Rusiją.

Dr. J. Grinius

Miunchenas, 1971.IX.14

Patarimas

Viena įkyri dama kartą Bernardą Shaw paklausė, kaip reikia rašyti, norint pasidaryti žymiu rašytoju.

— Iš kairės į dešinę, — atsakė Shaw.

Dovanos Artimiesiems

Pigiau, geriau, greičiau.

Nežiūrint tai, kad prekių kainos nuolat visur kyla, mūsų kainos iki galo metų pasilieka tos pačios. Išnaudokite progą pasigydami jau dabar, dovanų siuntinuką savo artimiesiems į Lietuvą.

Siuntinys 1971 (3)

3¼ jardo puikios vilnonės angliškos kostiuminės medžiagos, 3 jardai vilnonės angliškos apsiaustui medžiagos, 1½ jardo crimplene medžiagos suknelei, 1 vyriškas arba moteriškas megstukas, nailono kojines, vyriškos arba moteriškos, vilnonė gėlėta arba su ornamentais skarelė, 20 geriausių angliškų cigarečių, 1 dėžė šokolado.

Siuntinio kaina su įskaičiuotu muitu ir visomis persiuntimo išlaidomis kanuoja \$100.00

Siuntinys 1971 (4)

Itališkas nailoninis lietaptis, gali būti vyriškas arba moteriškas, vilnonė angliška eilutei medžiaga, vilnonė medžiaga suknelei, medžiaga sijonui, 1 vyriški nailono išėginiai marškiniai, 1 bliuskute, šilkinė gėlėta skarelė, 1 kaklaraištis, 1 dėžė šokolado.

Siuntinio kaina su visomis išlaidomis \$90.00

Taip pat, galime dadėti prie šių arba kitų siuntinių be jokių papildomų persiuntimo išlaidų, daiktus kuriuos klijant pasigedauja.

Šie yra labai vertingi ir reikalingi dalykai.

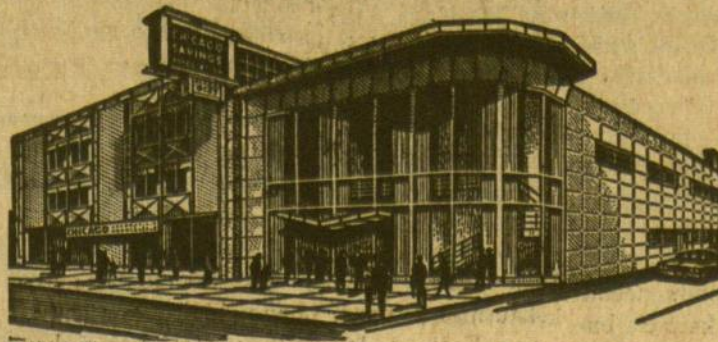
Nailoninio kailio virus apsiaustui \$30.00, vilnonės gėlėtos skarelės, \$5.00, vyriški arba moteriški nertiniai už \$12.00 arba \$18.00, nailono marškiniai \$9.00, bliuskutės \$7.00, nailono lietaptčiai \$11.00, crimplene medžiaga suknelei \$9.00, šilkinės arba nailoninės skarelės \$3.00, ilgi vilnoniai šaliai, \$10.00, kompletas moteriškų nailono apatinių \$7.00, kompletas vyriškų šiltų apatinių \$12.50. ir kita.

BALTIC STORES, LTD.

(Z . J U R A S)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England

TELEF. — 01 - 739 - 8734

Chicago's Taupymo Bendrovė turi įvairiausių moderniškai įrengtų taupymo skyrių, lengvas privažiavimas, greitas patarnavimas, net du kiemai automobiliams pastatyti, saugumo dėžutės ir kitokie parankumai. Chicago's Taupymo Bendrovė yra ne tik lietuvių sostinė, bet ir visų Amerikos lietuvių ir jų organizacijų centras. „The Presidential Room“ puiki vieta organizacijų susirinkimams bei mažiems banketams teikiama veltui.

6%	PER ANNUM	5¼%	PER ANNUM	5%	PER ANNUM
ON CERTIFICATES OF \$5000.00 OR MORE		ON CERTIFICATES OF \$1000.00		ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS	
2 Year Maturity		One Year Maturity			

- ★ AR JOSŲ NAMAS YRA PER MAZAS JOSŲ ŠEIMAI?
- ★ AR JOSŲ KROSNIS PASENO?
- ★ AR VASAROS KARŠCIAMS UŽEJUS NENORETUMET KVEPUOTI GRYNU ŠALTU ORU?

★ CHICAGO TAUPYMO IR SKOLINIMO BENDROVĖ duoda paskolas prieinamoms ir patogioms išlygoms, \$500.00 ir daugiau, bet kokiems namų pagerinimams. O gal jums reikalingi pinigai kitiems reikalams? Arba gal norite įsigyti nuosavą namą, jei iki šiol jo neturite ir jums nusibodo mokėti aukštas nuomas?

BET KOKIAIS FINANSINIAIS REIKALAIS KREIPKITES Į

Chicago Savings and Loan Assn.

PHILOMENA D. PAKEL, Pres.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues 9 to 4. Thurs and Friday 9 to 8. Sat. 9 to 12:30

NAUJI LEIDINIAI

• **Maironis, MISKAS IR LIETUVIS.** Išleido Pedagoginis lituanistikos institutas 1971 m. Chicagoje. Mokomajam reikalui perspausdinta iš Maironio "Pavasario balsų" XVII laidos (Roma, 1932), iš jo "Raštų" I ir II t. (Kaunas, 1926-1927) ir "Pavasario balsų" (Vilnius, 1970). Redagavo Domas Velička. Mecenatas Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos East Chicagos skyrius. Leidinys 48 psl., kaina 1.50 dol., gaunamas "Drauge".

Pedagoginio lituanistikos instituto sumanymą leisti žymiųjų mūsų rašytojų trumpas ir parankias kūrybos rinkines reikią sveltinti ir linkėti leidėjams išvėrimės. Jau susidarė geras pluoštas knygelių, kurias paėmęs, gal' parankiai vienoje vietoje išvysti pačią išskirtingiausią ir būdingiausią to ar kito mūsų rašytojo kūrybą. Žinoma, šie leidiniai pirmoje eilėje teikiama jaunimui, belankančiam lituanistikos mokymą. Bet juos ne pro šalį turėti ir kiekvienam vyresniajam, kaip bibliotekėle viso to, kas mūsų literatūroje yra geriausio. Štai ir šioje "Miskas ir lietuvis" rinktinėje turime 33 Maironio eilėraščius, atsivėrusius viso amžiaus jo kūrybai ir visiems jo lyrikos motyvams.

• **ATEITIS, 1971 m. Nr. 6.** Lietuvių katalikiško jaunimo žurnalas. Redakcijos kolektyvas: Jūratė Jasaitytė, Saulius Kuprys, Vytautas Narutis ir Algis Norvilas. Redakcijos adresas: 7121 South Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629. Administruoja Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje 7 dol., susipažinimui prenumerata 5 dol., visur kitur laisvajame pasaulyje 5 dol.

Naujasis "Ateities" numeris tiek turinio, tiek estetiško išvaizdos prasme puikiai sureduotas. Gražus balansas tarp rimtesnių ir lengvesnių dalykų. O svarbiausia, kad žurnalas priklauso ir priešinamasi daugiausia paties jaunimo, kuriam netrūksta kūrybinės iniciatyvos.

• **SV. KAZIMIERO HIMNAS MARIJAI.** Vertė A. Tyruolis. Lietuvių pranciškonų leidinys 1971 m. Išleidimo išlaidas padengė Jonas Galiūnas iš Brook-

lyno. Viršelyje V. Kašubienės "Sv. Kazimieras" (keramininė tapyba). Leidinys 32 psl., kaina 1 dol., gaunamas ir "Drauge".

Šis himnas Marijai, kaip pats vertėjas sako, yra vienas iš gražiausių marianinės poezijos perlių. 1604 m. jo tekstą radus šv. Kazimiero karste, himno autoriumi ilgą laiką buvo laikomas šv. Kazimieras. Bet, po nuodugnių tyrinėjimų, dabar linkstama manyti, kad himnas sukurtas Bernardo Morlasiečio, iš Cluny vienuolyno, gyvenusio apie 12 amž. vidurį. Pasirodo, kad himnas, prasidedantis eilute "Omni die die Mariae", jau labai anksti buvo verstas ir į lietuvių kalbą, nes jį jau randame S'avočinskio pjesmyne 1646 m. Vėliau laiko bėgyje susilaukėme ir kitų vertimų. Pats naujasis ir labai kruopščiai paruoštas yra dabar čia minimas. Vertėjui vietomis pasisekė laimėti tikrai neblogą griežto eilaviavimo ir skaidraus poetinio vaizdingumo sintezę, kaip pvz. ir šiuose dviejuose posmuose:

O, gražioji,
Gėrbingoji
Tu tarp moterų visų;
O, minkinė
Toj žydrynėj,
Kurioj amžinai šviesu.

*
O, skaisčioji,
Rodančioji,
Jūrų žvaigždė, kelią mums;
Joks šviesumas
Žvaigždžių rūmuos
Tavo spindesio nedrums.

• **Vincentas Liulevičius, IŠEIVIA LIETUVOS ATKŪRIMO DARBE.** Pedagoginis lituanistikos institutas. Chicago, 1971. Rankraščio teisėmis. Leidinys didelio formato, 65 psl., iliustruotas nuotraukomis, kaina 3 dol., gaunamas "Drauge". Ižanginėse pastabose leidinio turinys trumpai nusakomas taip: "Čia ir ryžtamasi konstatuoti valstybės atstatymo idėjos rutuliojimosi didžiulius taškus ir pažūrėti, kokį vaidmenį suvaidino lietuviai, gyvenę įvairiuose pasaulio kraštuose".

• **AKIRACIJAI, 1971 m. birželio mėn. Nr. 6.** Atviro žodžio mėnraštis. Šio numerio redakcija: D. Bielskus, K. Drunga, G. Procuta, L. Mockūnas, dr. T. Remeikis ir Z. Rekašius. Redakcijos ir administracijos adresas:

6821 South Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629. 10 numerių metinė prenumerata 6 dol. Leidinys šalia politinių bei visuomeninių temų nemažai vietos skiria ir kultūriniam sektoriui, ypač literatūrai, kartais net tą ar kitą akcentą savotiškai pertempdamas. Štai, sakysim, šiame numeryje visai vertai džiaugiamasi, kad anapus geležinės uždangos Donelalčio "Metai" išversti į vengrų kalbą, bet kartu lyg linkstama džiaugtis viskuo, kas tik tenai išverčiama į svetimas kalbas, čia pat įvairiais atžvilgiais nuvertinant išėivijoje atliktų vertimų prasmingumą. Kalbant apie šandieninės literatūros vertimus į svetimas kalbas bolševikinėje santvarkoje, visada atsargumo dėlei būtų pravartu prisiminti Salomėjos Nėries poemos "Daina apie Staliną" pavyzdį. Pirmojo bolševikmečio mėnesiais ši poema Lietuvoje buvo apšaukta kone pačia aukščiausia lie'uvių literatūros viršūne, tuoj pat išversta į tarybinių tautų kalbas šimtatūkstantiniais tiražais. O kas ir kur tą poemą šandien prisimena ir ko ji verta, sveriant tikraisiais literatūriniais svaisčiais...

Tad ir džiaugiantis ne vienu "Akiračių" suminėtu vertimu ir lietuviškos literatūros prisiveržimu užsienin, nemenkinkim ir išėivijos tos pačios krypties pastangų. Kritiškai būkim ne tik sau, bet ir kitiems, neužsimerkdami prieš faktą, kad ir po Salomėjos Nėries ten į svetimas kalbas ypač "prasiveržia" tokie rašytojai kaip Guzevičius, Ant. Venclova, Tilvytis ir kt., į kuriuos laisvos literatūros sąlygoje niekas didesnio dėmesio nė nekreiptų.

• **LAISKAI LIETUVIAMS, 1971 m. rugsėjo mėn. Nr. 8.** Lietuvių jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Redaguoja Juozas Vaišnys, SJ. Metinė prenumerata 5 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.

Pats įdomiausias šio numerio straipsnis yra Arvydo Klorės, kuriame svarstoma gyvybės galimybės už žemės ribų. Patrauklios ir J. Venckaus, SJ, pabiros apie rašytoją Dostojevskį ry-

šium su 90 metų nuo jo mirties sukaktimi. Feliksas Jucevičius rašo apie El Greco meną, kurio paveikslų nuotraukomis papuoštas šis žurnalo numeris. Kęstutis Trimakas, SJ, pateikia jo suorganizuotos anketos duomenis, liečiančius mūsų vyresniąją ir jaunesniąją kartą išėivijoje. Naujų knygų puslapiuos aptariama: literatūros metraštis "Septintojo Pradalio", Alfonso Grauslio knyga "Ieškau Tavo Veido" ir Lietuvoje išleisti Čiurlionio sesers atsiminimai apie šį didįjį mūsų tapytoją ir muziką.

• **MOTERIS, 1971 m. rugsėjo - spalio mėn. Nr. 5.** Lietuvių moterų žurnalas. Leidžia Kanados Lietuvių katalikių moterų draugija. Redakcinė kolegija: N. Kulpavičienė (redaktorė), Z. Daugvainienė (kalbos taisytoja), Z. Didžbalienė (korektorė). Skyrius veda: A. Yčienė, I. Kairienė, E. Krikščiūnienė, L. Murauskienė. Administratorė — Br. Pabedinskienė. Metinė prenumerata 5 dol., garbės prenumerata 10 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto 4, Ont. Canada.

Pirmame puslapyje su autorportretu ir motinos portretu minima 400 metų dail. Albrecht Duererio gimimo sukaktis. Apie lietuvių moterį pasaulinėje literatūroje rašo A. Tyruolis. Prof. Juozas Eretas baigia per kelis numerius ėjusią Iždagų Uogintų šeimos apybraižą. Zenta Tėnisonaitė pateikia visą puslapį XX amžiaus flamų poezijos, išverstos į lietuvių kalbą. Apie pasirinkimą meilėje, pasiremdamas ispanų filosofo J. Ortega y Gasset mintimis, rašo P. Gaučys. Friedricho Hoelderlino poezijos puslapį pateikia vertėjas A. Tyruolis. Apie vaiko auklėjimą šeimose kalba D. Petrutytė. Įvairi ir visa kita apžvalginė ir atskirų skyrių žurnalo dalis. Leidinys gausiai iliustruotas nuotraukomis ir meno darbų pavyzdžiais.

• **SKAUTŲ AIDAS, 1971 m. rugsėjo mėn. Nr. 7.** Leidžia LSS Tarybos Pirmija. Vyr. redaktorius J. Toliušis, 7418 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

Administratorius A. Orentas, 6840 So. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629. Laikraščio metinė prenumerata 5 dol. Leidinys daugiausia skiriamas organizacijai ir praktiškai skautų veiklai.

• **Vincentas Liulevičius, LIETUVIŲ EMIGRACIJOS PRIEŽASTYS.** Pedagoginis lituanistikos institutas. Chicago, 1971. Rankraščio teisėmis. Leidinys didelio formato, 34 psl., iliustruotas, kaina 1.50 dol., gaunamas ir "Drauge". Turinys suskirstytas į šiuos skyrius: Emigracija ankstyvaisiais amžiais; Emigracija didžiųjų nelaimių metu; Emigracija rusų valdymo metu; Emigracija Lietuvos nepriklausomybės metu; Emigracija II-jo pasaulinio karo metu; Repatriacija.

• **Vincentas Liulevičius, AMERIKOS LIETUVIŲ KULTŪRINIAI LAIMEJIMAI.** Pedagoginis lituanistikos institutas. Chicago, 1971. Autoriui sutikus, mokomajam reikalui perspausdinta iš 1963 m. "Aidų" Nr. 2 ir 3. Leidinys didelio formato, 18 psl., kaina 1 dol., gaunamas ir "Drauge".

• **SALTINIS, 1971 m. rugpjūčio mėn. Nr. 4.** Tikybinės ir tautinės minties žurnalas. Išėina kas antras mėnuo. Redaguoja S. Matulis, MIC. Prenumerata metams 3 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: 16 Hound Rd., West Bridgford, Nottingham NG2 6AH, England.

• **EGLUTĖ, 1971 m. rugsėjo mėn.** Lietuvių vaikų laikraštėlis. Leidžia ir redaguoja putnamietės seselės. Metinė prenumerata 5 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: Eglutė, Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. 06260. Laikraštėlis spausdinamas keliom spalvom, daug eilėraščių, piešinių, pasakų apysakėlių, nuotykių ir kt.

ALICE'S RESTAURANT
Lithuanian & American Style
Served Daily
Meat or Ham Dumplings w/bacon
& Sour Cream Kugels & Sour Cream.
FEATURING NOW
Our Famous Cold Beet Soup
CLOSED SUNDAYS
3206 S. HALSTED, 842-8813

Studentų įtampos studija

Wisconsin valstybiniame universitete dekanas pavaduotoja Co ra Forbush pravėdė tyrimus, kokios įtakos į studentus turi įtampa, kylanti dėl nepasisekimo moksle, dėl nesėkmės bendravime su kitos lyties asmenimis, dėl Vietnamo ir dėl rungtynių, siekiant valdžios studentų tarpe. Taigi — buvo tiriama asmeninė, akademinė, psichologinė ir socialinė įtampa. Kai bus suvesti apklausinėjimų duomenys, bus imasi priemonių universitete atitinkamais patvarkymais sumažinti studentų įtampą.

JAV beletristika

Iš spaudo išėjo veikalas "City of Words: American Fiction 1950 - 1970". Parašė Tonny Tanner. Išleido Harper and Row, New York. 463 psl., kaina 7 dol. 95 ct. Kritikai apie veikalą palankiai atsiliepia: autorius įstengė gerai apžvelgti maždaug 25 rašytojų kūrybą, nagrinėdamas jų romanus ir noveles.

PETE'S AUTO REPAIR
Taisau MOTORUS, STABDZIUS, Transmisijas Starterius, Alternatorius, Motor Tune-up, ir kitus patalymus.
PETIUS PISNYIS, sav.,
6211 - 15 South Damen Avenue —
TEL. 737 - 3988.

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines —
Checkwriters
Nuomoja — Parduoja — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virs 60 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

JAV tapybos istorija

Garsi Praeger leidykla išleido naują veikalą: "A History of American Painting". Spaudai paruošė Matthew Baigell. Knyga išleista vadinamoj Praeger meno pasaulio serijoje. Kaina 9 dol. 95 ct. (popieriaus viršeliais 4 dol. 95 ct.)

NAMŲ TAISYMO DARBAI

Stalniaus, dažymo ir visus kitus darbus atlieka lietuviai — labai prieinama kaina.

SKAMBINTI RE 7-9615

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PROspect 6-8998

Greičiausias, taupingiausias ir paprasčiausias kelias siųsti

DOVANAS

savo giminėms į Lietuvą ir USSR
yra nupirkti jiems

PREFERENTIAL SPECIAL RUBLE CERTIFICATES

— SPECIALIŲ RUBLIŲ PAŽYMĖJIMUS —

kuriuos galima pakeisti į pirmos rūšies prekes
specialiose Vnesheposyltorg'o užsienių valiutos krautuvėse.

KOKYBE YRA AUKŠTA — KAINOS ŽEMOS

Naujo katalogo apie šiuos pažymėjimus kreipkitės į bet kurią mūsų prisijungusių firmų:

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
TEL — (212) 281-7729

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106
TEL — (215) 925-3455

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

45 West 45th Street, New York, N. Y. 10036
TEL — (212) 245-7905

ARTIESIOGINIAI I:

PODAROGIFTS, INC.

DĖMESIO Į NAUJAS ADRESAS:

240 Fifth Avenue, New York, N. Y. 10001

TEL: (212) 685-4537

Chrysler-Plymouth
Prices start at
\$1915*

*\$1915. Manufacturer's suggested retail price for a Cricket available at selected Plymouth dealers. Price excludes state and local taxes, destination charges, and dealer new-car preparation charges.

AUTHORIZED DEALERS CHRYSLER MOTORS CORPORATION

BALZEKAS MOTORS

PLYMOUTH — FURY — VALIANT — SATELITE — STATION WAGONS
ROADRUNNER — BARRACUDA — DUSTER

Pirkite dabar, kai kainos yra žymiai sumažintos 1971 metų visiems automobiliams prieš pasirodant naujiems 1972 metų modeliams.

4030 Archer Avenue

Tel. — VI 7-1515

Nuo
1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtume būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.00

Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

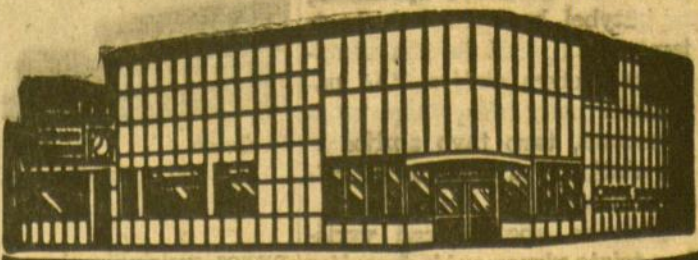
5%

All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly.

6%

2 Years Savings Certificates
(Minimum \$5,000)

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6%

5%

Mokamas už dviejų Metų Certificate sąskaitas Minimum \$5,000.00

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PĖLNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.
ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.
SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

SPYGLIAI IR ROVĖLIAI

REDAGUOJA DR. S. ALIŪNAS

ATSISVEIKINIMO VIETOJ

Mums beveik gaila, kad pasitraukė iš šio pasaulio gana linksmas žmogus, spalvingas Nikita Chruščiovas. Be abejo, jis keliems milijonams ukrainiečių vis taip klijeliu per galvėlę uždėjo ir Budapeste tūkstančiams vengrų piautuvu per pakaklę traukė, bet šiaip jau Nikita buvo beveik spyglininkas. Svarbiausia, jis nusimanė visose gyvenimo srityse. Jis augino kukurūzus, kad net Lietuvos kolchozininkai sudygusius miežius išardavo to kukurūzo garbei. Nikita dalyvavo ir modernaus meno parodoje ir nedviprasmiškai pasakė, kad jis šlapinasi ant tokių paveikslų, ir paroda buvo uždaryta per valandą. Tikrai žmogus buvo pilnas linksmumo, kad net gaila, jog mirtį kokia „Pravda“ tik pora žodžių teminėjo.

Svarbiausia, mums labai buvo malonu jo vardą linksniuoti, kai jis dar buvo valdžioje. Nikita gerai eljavosi su Mikita ir kitais žodžiais ir ypač, kai Nikita nutarė Ameriką palaidoti, visus apėmė didelis linksmumas. Juk šiaip ar taip, tokio didelio krašto laidotuvės nėra paprastos įvykis. Gal ir būtų palaidojęs, bet pritrūko technikos. Reikėjo jam pasiskolinti Sv. Kazimiero lietuvių kapinių krana, tai tie dalykai Nikitai būtų palankiau išsprendę.

Iš antros pusės, labai pradžugino ir tie kukurūzai, kurie dabar taip užderėjo, kad nebėra kur dėti, ir šį mėnesį Maskva jiems suėsti Amerikoj nupirko 100.000 galvių. Ką tu pasakysi, kokie laimėjimai. Zioma, labai mus Nikita (nors iš džiaugsmo šok mikita, kaip jo laikais spygliuose dainavo Jonis Aluona) pradžugino, pažadėdamas pralenkti Ameriką. Na, ką čia sakyti, ėmė ir pralenkė, užtat baisiai nemėgsta Balfo, kam siuntinius ten siunčia ir taip Maskvos, seniai Ameriką pralenkusios, garbė mažina. Pralenkė jau visur, mėnulyje ir žemėje. Tas lenktynės linksmais Chruščiovas buvo užplanavęs, o Brežnevas neatplanavo ir, taip sakant, viską įvykdė 127%, maždaug kaip balsavimuose.

Nikita pradžugino mus ir atskleisdamas seną tiesą (net Sniečkus su Venclova išsigan-

do), kad Stalinas buvo ne kas kitas, o banditas. Na, nuo tos tiesos viešo atidengimo kilo bailsus sumišimas. „Vilnis“ ir „Laisvė“ ir šiandien dar tuo nenori tikėti. Bet nuo to atidengimo vienas kitas galėjo tėvynėn greičiau pasukti, o kiti net laidotis ten sugalvojo. Žinoma, tik laidotis. Apsigyventi tai mažai kas tenori, laukia, kol Brežnevas kas nors Stalino pėdomis pasius. Visi vis grįžta, kad ir tylėdami, į tą kapitalistinę vergiją vargo toliau vargti. Net ir Andriulis „oks sakėsi, kol gyvas nepasiduos iš čia išvežamas.“

Dar mus visus spygliškiau nutelkė Nikita, kai jis Jungtinėse Tautose pademonstravo batą. Suprantama, kur yra komunizmas, ten žmogus nelabai turi kuo apsiuti, todėl ten batas labai gerbiamas. Teko skaityti „Tiesoje“, kad dėl bato žmogus nebijo eilutę dienelę kitą pastovėti. Girdi, vieną kartą krautu-

vėję kažkas pasakęs, kad batas su broku, tai pardavėjas atrėžęs, kad komunistinėj santvarkoj su broku batų nėra, o yra tik koja su broku. Tas batas paties Chruščiovo buvo pademonstruotas Jungtinėse Tautose. Nikita būtų nusiavęs ir kitą batą, bet kitos kojos ko-

jinė buvo su broku, taigi galėjo liudyti proletarų nepažangumą kojinių gamyboj.

Bato trenksmas buvo didelis. Gal dar didesnis, negu Lunos 15 ir 18 atsimušimas į mėnulį. Tiesiog žavinga buvo, kaip linksmuolis Chruščiovas liudijo visą Maskvos didybę Jungtinėse Tautose.

Neseniai „Chicago Today“ dienraštis paskelbė, kad tuo batą Nikita dabar be'džias į dangų, bet mes manome ne, nes yra akivaizdi nuotrauka, kad tas batas liko Jungtinėse Tautose, kaip viso komunistinio pasaulio stiprumo ir kultūrinių pasiekimų liudytojas.

Ameriką pradžugino ir Nikitos atsiminimai, kurie, sako, ne jo rašyti. Mes manome, kad jo, nes nieko juose nėra, kaip jis galvelės kapojo žmonėms. Gal viskas paaiškės tik amžinybėje, bet mes, šiaip ar taip, norime ir čia žemėj Nikitą kiek pagerbti. Tai todėl, kad jis tiek daug davė Spygliams medžiagos, kaip joks kitas šaunus bizūnų valdytojas. Tad:

Tegu tau sekas gerai, Nikita,
Tegu ten duoda tau batą kitą.
P. Ž.

SVARBUS AMŽIUS

„Moters gyvenime tesanti tik viena laiminga diena, tai tada, kai ji švenčia, čionykščiai tariant, savo „sweet sixteen“. Čia tai jau reikia, vyručiai, su jos teigimu sutikti, nes tai juk amžius, kada gražioji lytis jau būna dailiai išsivysčiusi; atseit, pati turi kuo pasirodyti, o ir kitiems, (na, sakykim, kad ir mums vyrams) yra jau kur ir į ką žvilgtelti.“

„Iš Ateitininkų Gyvenimo“

VAIKAI IR SUAUGE

— Tėte, kada tu užaugs? —
— prie parduotuvės klausia Algūkas.

— Aš jau užaugęs.
— Tai kodėl geri iš butelio?
Juk sakei, kad tik maži vaikai iš butelio geria.

GRAŽI PARDUOTUVĖ

Eišiškių rajone yra Jašiūnų tarybinis ūkis. Ūkis kaip ūkis. Gražiam parke įsikūrusi administracija, vaikų darželis. Tik, va, parduotuvės niekur nematyti.

— Dėde, ar parduotuvės nėra? — paklausė pro šalį einantį žmogelį.
— Yra, ir visai netoli.
— Kur tas netoli?
— Eė... — sukikeno dėdė į ūsus, — dabar, sako, labai madoje orientacinis sportas. Taigi, kai rasite mūsų parduotuvę, galite drąsiai gauti sportinį atskyrį.

Dėdulė nušlamšėjo, o mes likome bestovj. Nutarėme ieškoti. Per di'gėlynus prasibrovėme sėkmingai. Išvengėme ir „kvapnaus“ liūno, kuriam, sako, netrukus žada grąžinti pirmykštį grožį ir vėl pavadinti tvenkiniu. Kiek kebliau buvo su organinių trąšų krūvom... Įveikė ir tą kliūtį, atsidiūrėm prie susmegusio,

Eišiškių parduotuvė

lentgaliais užlopyto namiūkščio, kurio durys buvo atviros. Pasidairę iškabos ir neradę, nutarėme vis dėlto užteiti. Ir ką jūs pasakysite! Pataikėme kaip tik į parduotuvę.

Iš pradžių, tiesą pasakius, sunku buvo įžiūrėti, kuo čia prekiaujama, nes visa, kas lentynose ir ant palangės, apsiklo-
naus“ liūno, kuriam, sako, netrukus žada grąžinti pirmykštį grožį ir vėl pavadinti tvenkiniu. Kiek kebliau buvo su organinių trąšų krūvom... Įveikė ir tą kliūtį, atsidiūrėm prie susmegusio,

„Valstiečių Laikraštis“

Lietuvis poetas neturi duonos

Jonas Mekas lankėsi pavergetoj Lietuvoj ir Vienoj, kur, kaip Vilniaus „Tiesa“ rugsėjo 16 d. rašo, Mekas pareiškė:
„Ten, gimtinėje, ir gatvės, ir oras švaresni, ir duona sotesnė. Ten žmonių veidai linksni ir nuoširdūs. O Niujorke žmonėms jauti užuojautą.“

Jeigu Mekui Amerikoje trūksta socialiai pavalgyti duonos, gal galėtų ten pat New Yorke esąs Balfas jį sušlepti, negi galima šiaip be niekur nieko leisti žmogui badu mirti.

ATVERĖ AKIS

Jonas Vaičiūnas, rašydamas „Naujienuose“ apie LB, rugsėjo 18 d. numeryje sako:

„Linkiu suvažiavimui kelti lietuvių išlikimo mintis, palaidojant ne vietoj bet kokius išsišokimus, užmirštant pažintis, draugystes, giminykstes, partiškumus; tik tiesus kelias Bendruomenę papuos, anot Aisčio, „Kaip tikrą savo seserį“.

Malonu, kad J. Vaičiūnas atverė visiems akis, o šiaip juk visi trisdešimt metų galvojom, kad tos eilutės ne Aisčio, o Miškinio.

Kai mados suklaidina romantikai nusiteikusį jaunuolį.

JURNALISTO PAGEIDAVIMAS

Nesirengus regėti Dangaus karalystės, bet nemanau, kad ir pragariu esu reikalingas. Danguje man būtų per linksma, o pragare per liūdna.

Vyt. Kasniūnas

Irodymas

„Akivaizdus kažkokio vokiečių pareigūno simpatiškas amerikiečių senukas komendantas mane švelniai pamokė, kad nelegaliai popieriaus nepirkčiau ir laikraščio neieščiau. Aš nepripažinau, kad laikraštį leidžiu. Tuo ir pasibaigė ši nemaloni istorija. Skundikas nieko nelaimėjo. Norėdamas amerikiečių komendantui įrodyti, kad ne aš leidžiu „Laisvąją Lietuvą“, po kelių dienų išleidau naują „LL“ numerį“.

Stepas Vykintas

BAISUS JAUNIMAS

„Aš neturiu jokios vilties mūsų krašto atečiai, jei šiandienis jaunimas paimtų rytoį vadoavimą, nes šis jaunimas yra nepakenčiamas, tiesiog baisus“.

Poetas Hesiodas, gyvenęs 720 m. pr. Kr.

KAM TAS TĖVAS?

Sūnus klausinėja mamos:
— Kas mums duonos duoda?
— Žemė, vaikelai, žemė.
— O mes, mažiukai, iš kur atsiradome?

— Gandras, sūneli, atneša.
— O dovanas per Naujus metus kas mums a'neša?
— Kalėdų senelis.
— Tai kokiems galams mes tada tą tėtę troboje laikome?

KARO PASEKMĖS

Kilus Kinijos ir Sovietų Rusijos karui, pirmą karą dieną rusai paėmė 5 mil. kinų nelaisvėn. Antrą dieną jie paėmė 10 milijonų kinų, trečią dieną 20 milijonų. Po to Maotsetungas paskambino Maskvai:
— Ei, ar jau jums užtenka, ar dar norite daugiau?

BALYS PAVABALYS

NUO GRAIKŲ IKI MŪSŲ LAIKŲ

Prologas

Aš norėjau prikelti mūzą bent vieną iš visų devynių.
Bet pakilo jos visos ir laužias per sieną.
Apsiginti nuo jų neturiu šovinių.
Neturiu gal ir noro nei valios:
Negi pyksiu, kad jos liberalios.

Mūzų muzika

Enterpė iš lyrikos išmeta lyrą
Ir akcentų širdžiai sutriuškinti rita.
Iš tų šukių visų, kur istorijon byra,
Klija sukljuoja istoriją kita:
Ir mane, kaip tą šukę, ji laiko
Priklijuotą prie laiko.

Erata (nekalta,
Tartum pieno puta)
I erotiką seksą įmaišo.
I Uraniją veltui žiūriu:
Nematau danguje žiburių.
Nes išlįsti nemoku iš maišo.
Įmaišytas komedijon Talijos pokūtų,
Nuo tų bokštų aš tragiška trokštu.

Melpomenė kardu, kaip andai, nebemoja.
Tik prispaudžia mane savo koja:
— Įsisambinink žemės rutiną
Ir daugiau nežiūrėk į Sietyną.
Būk pirklis, o nebūk poetu! —
Ir prispaudžia batą.

Iš to maišo vogėjom išsiranę,
Bijau net pažvelgti į padanges.
Bet matau, kad ir žemėje rojus,
Boševikui plačiai išsižiojus.
Kukurūzų prisėta visur ligi valiai.
Visur balalaitos, visur festivaliai.
Apolonas ant kelmo rūko taboka,
O kelmynų kazokų Terpsichora šoka.

Polihimnija himna prakilnų užgieda
(Net ir man, užkietėjėliui, ašaros rieda).
Skelbia tašką ir laiką jėgų sujungtų —
Net man darosi dūšioj skausu,
Ir Jungtinių Tautų jubiliejų
Aš rusiška vodka aplieju.

Tuoju Kalijopė įkimba į temą:
Ji politikų garbei kuria poemą
Apie garšą bei narsą šio metu vandalų
Ir jų tūkšlą didžiai idealų.
Kuriam aš lenkiuos, nes bijausi,
Kad nesmogs koks tipas į ausį.

Epilogas

Aš norėjau prikelti mūzą bent vieną
Iš visų devynių.
Bet pakilo jos visos ir laužias per sieną.
Negi siūsiu visas po velniui!
Tik sakau: Tegu traukia jus plynios!
Eikit gulti, visos devynios!

LINKSMOS MINTYS IS MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITES OFICIOZO "TRUPINGRAUŽIO"

— Kas yra talka? — Drauge dirbdavo, pašokdavo, išgerdavo. — A. Kilmas.
— Dabar Lietuvoje toli nueita nuo tokios pėvelijos: Stalinas tėvelis, geras jo ūselis.

R. Šilbajoris.

— Jaunam mokytojui kartais tenka daugiau drebėti prieš mokinių tėvus, negu prieš pačius mokinius. — R. Cernius.
— A. Rinkūnas St. Barzdukui per jaunimo simpoziumą: „Ieškai trubelio.“

— Keptas karvelis į burną neįskris — reikia ką nors daryti. — A. Salys.
— Kai kas Amerikoje myli

ne tik savo moteris, bet ir lašinius. — A. Salys.

— Dainavoje raštelis prie sugedusio telefono: „Telefonas išėjęs iš orderio“.
— Mes į logiką žiūrėjome prisimerkę. — A. Salys.
— Kol užsirašiau sakinius, praregėjau. — Milmantienė.

— Saugok, Dieve, nedarykime diskriminacijos didžiųjų raidžių rašyme: arba — arba. — Kun. J. Vaišnys.

— Čia pasisuko korektūros velniukas. — A. Salys.

— Dievas sukūrė vyrą. Jam vienam buvo nuobodu, Dievas

sukūrė moterį. Ta pažiūrėjo ir pasakė: „Idomus.“ Iš to atsirado vardas Adomas. Adomui patiko moteriškė ir pasakė: „Eiva.“ Iš to kilo vardas Ieva. Bet kadangi jie blogai kirčiavo, Dievas juos išvarė iš rojų.

(Iš kun. J. Vaišnio pamokslų)

— Beskyrėje mokykloje knygas mokinyms gali skaityti sėdėdamas, ant pilvo gulėdamas ir t. t. — A. Rinkūnas.

— Kurčias vyras ir akla žmona — idealiausia pora. — Kun. J. Vaišnis, SJ.

— Jei pasakytumėte kunigui, kad esamojo laiko 3 asmenyje parašėte galūnę e, kunigas išrišimo neduotų. — St. Barzdukas.

— Juk tuos terminus galėjo iš „Gimtosios kalbos“ persipausdinti „Draugas“ ir „Ūkininko patarėjas“. — Dr. A. Kilmas.

— Jei mes dėl Bendruomenės daromų priekaištų jaudintumės, seniai būtume negyvi. — St. Barzdukas.

VAIKAI PALAIMA

— Kaimyne, tavo žmona anksčiau dainuodavo ir skambindavo, o dabar jau kuris laikas nieko nebegirdėti.

— Matote, ji susilaukė kūdikio.

— Ačiū dieviui, tie vaikai tikra Dievo palaima.

VISTOS AMŽIUS

— Kaip nustatyti, ar įvšta sena ar ne? — mokytojas klausia Juozuką.

— Iš dantų, ponas mokytojaun.

— Bet višta neturi jokių dantų?

— Bet mes turime.

Čia ne klounas, o modernių laikų lietuviškų knygų platintojas. Piešinys dail. J. Paukštienės.

SMULKMENOS IR DIDIEJI VYRAI

Paslaptis

— Yra viena paslaptis, kurią vyras sunkiausiai išsaugo, paasakė kartą Markas Tvenas.
— Tai jo nuomonė apie save.

Problema

Sekdamas mados vėjus, Anatole France nusprendė nusisamdyti stenografistę.

— Aš tikiuosi, — pasakė jis rekomenduojamai merginai, — kad jūs puikiai žinote savo profesiją.

— O taip! Aš rašau 120 žodžių per minutę.

— 120 žodžių?! — nusigando rašytojas. — Dieve, iš kur aš tiek paimsiu!..

UZRASAS PRIE SALONO

„Neužkabinėk ponučių, išeinančių iš mūsų salono, nes tai gali būti tavo bobutė“.

Mintys prakalbų pagerinimui

— Jeigu kas sakys, kad jūs esat tobula idiotas, netikėkite. Nieko nėra tobulo.

— Archeologas yra žmogus, gulįs griuvėsiuose.

— Jeigu lapė nei iš šio, nei iš to ima peikti ežio šukuoseną, tai dar nereiškia, kad pasikeitė jos skonis.

— Pasitalko, kad ir po skrybėlės kepurės neverta galva slepiasi.

— Jeigu kitas pavilioja tavo žmoną, nesigailėk jo — taip jam, bestijai, ir reikia!

— Kai kurios šeimos žino, ką veikė jų proseneliai prieš 300 metų, bet nežino, kur buvo vaikas praėjusią naktį.

— „Vadovauk pats savo emocijoms, kaip valdytum arkli, einantį siauru ir pavojingu keliu“.
Dr. Z. Danilevičius

— Aš prašau reabilituoti žaltį.
Dr. G. Valančius

Mama aiškina savo sūneliui:
— Liūtas yra nepriylgtamos drašos ir jėgos žvėris. Ar gali pasakyti ko bijo liūtas?
— Liūtas, mamytė, — atsako sūnus.

Garsusis Chruščiovo batas Jungtinėse Tautose.